

Mintaprogram a minőségi időskorért

Pilot project for quality ageing

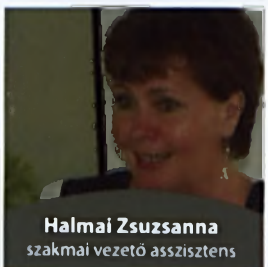
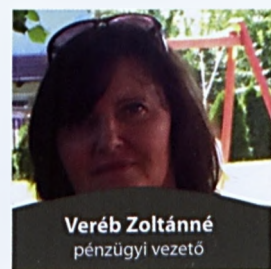
Mintaprogram
a minőségi időskorért

Pilot project
for quality ageing

PB
11893

NYITÓKIADVÁNY

BB
11893

Tartalomjegyzék

Contents

Csorba Győző Könyvtár

B 0 0 0 0 2 8 4 2 3 3

Előszó	4
Prologue	5
A Norvég Alapról dióhéjban	6
The Norway Grants in a nutshell	7
A „Mintaprogram a minőségi időskorért” projekt rövid összefoglalása	10
Short summary of the 'Pilot Project for Quality Aging' project	11
Partnerünk a Norvég Felnőttoktatási Szövetség (NAAL)	12
Our partner, the Norwegian Association for Adult Learning (NAAL)	13
Alapítvány Alsómocsoládért - projektpartner	16
Foundation for Alsómocsolád – project partner	17
A Norvég idősgondozás rendszere	18
The Norwegian system of elderly care	19
A hazai idősgondozás rendszere	22
The system of Hungarian elderly care	23
Alsómocsolád Önkormányzatának tapasztalatai az idősgondozásban	30
The experiences of the local government of Alsómocsolád in caring for the elderly	31
Programjaink	38
Our programmes	39
Az elmúlt 25 év elismerései	40
Az utóbbi nyolc év legjelentősebb díjai a teljesség igénye nélkül	40
Acknowledgements of the last 25 years	41
A non-exhaustive list of the most significant awards in the last eight years	43

H 4871

Szűkebb pátriánk Alsómocsolád 351 lelket számláló több mint hétszáz éves település Baranya Megye Északi szegletében, a megyeszékhelytől, Péctől légvonalban mintegy 25 km-re északra, a Mecsek hegység festői szépségű lankáin, az úgynevezett „Hegyhát” nagyföldrajzi tájegységben, dombokkal körülvéve keletről és tavakkal határolva nyugatról.

A község összközműves, valamennyi útja aszfaltozott, csapadékvíz elvezető rendszere kiépített. Vezetékes ivóvíz hálózattal rendelkezik. A keletkező szennyvizet, saját - ún. élőgépes - szennyvíz tisztítómű tisztítja. Távközlési és informatikai kapcsolatai korszerűek, minden igényt kielégítenek. A község utcái, terei rendezettek.

Mezőgazdasági adottságai nem szerencsések, ennek ellenére jelentős növénytermesztési kultúrával és fejlett állattenyésztési hagyományokkal rendelkezik. Termőföldjei gondosan művelek. Erről a helybéli mezőgazdasági vállalkozók gondoskodnak.

Alsómocsoládon minden eszközt megragadva igyekszünk a családi gazdálkodást visszahonosítani. Célunk, a hagyományos falusi értékek újrateremtése, meglévő értékeink megőrzése, a létrehozott erőforrások gazdaságos kihasználása, annak érdekében, hogy az Alsómocsoládon élők ismét élhessenek a környezet - kiskertek, gazdasági épületek és eszközök, erdők, mezők - biztosította gazdálkodási lehetőségekkel. Az önálló képesség növelése érdekében több programot is indítottunk. Ezek közül kiemelendő: a Sorsfordító Sorsformáló program, a START Munkaprogram és a „Magunk kenyérén” helyi gazdaságfejlesztési program.

Alsómocsolád lakói erős minden körülmények között élni akaró és tudó közösséget alkotnak. Saját utunkat járva kerestük és keressük a megújulás lehetőségeit, megvalósítva szinte mindent, amit elképzeltünk. Védjük megmaradt értékeinket, őrizzük mindazt, amit ősaink ránk hagytak. Elkötelezett polgárok, munkatársak és segítők sorakoztak fel az önkormányzat mögött, hogy valóra váltsuk tervünket.

Az összegyűjtött és rendszerezett szellemi értékeinket megosztjuk másokkal is. Arra törekszünk, hogy a „kistélepülési lét” minden területén újat alkossunk a „közjót” szolgálva.

Alsómocsoládon legfőbb érték az ember. Községünk minden polgára egyformán fontos a közösség számára. A gyermek és ifjúsági korosztályra, mint a jövő letéteményesére tekintünk. A rendelkezésünkre álló forrásokat úgy használjuk fel, intézményeinket úgy működtetjük, hogy fiataljaink megfelelő készségekkel, képességekkel, nyitottsággal, rugalmassággal és toleranciával rendelkezzenek. A változásoknak ne elszenvedőivé, hanem generálóivá, tudatos, felelős állampolgárokká váljanak. Legyenek képesek szembenézni a globalizálódott világ kihívásaival, de tudják, van egy hely a világban, amely hazavárja őket, mely a gyökereiket, az otthonot jelent számukra.

Alsómocsoládon kiemelt figyelem veszi körül az idős generációt is, amely bennünket nehéz körülmények között felnevelt, akiktől a tisztességet, a tartást, a munka iránti szeretetet és a család fontosságát megtanultuk.

Minden életkorban - így az évek előrehaladtával is - fontos, hogy hasznosnak érezzük magunkat, hogy tartozzunk valahová, hogy problémáinkat őszintén elmondhassuk, hogy testileg, lelkileg egészségesek legyünk. Kell, hogy legyenek ünnepeink, és egyéb olyan alkalmak mikor együtt lehetünk másokkal, kapcsolódhatunk, vagy éppen tanulhatunk valami újat, vagy együtt tevékenykedhetünk a község érdekében. Az Önkormányzat sokirányú gondoskodásának egyik jó példája a fiatalok és az idősek között létrejött „Generációs híd” program is.

Dear Reader!

Our home, Alsómocsolád, is an over 700 years old settlement with 351 inhabitants in the northern corner of Baranya County, within a distance of 25 kilometres as the crow flies, to the north from the county seat, Pécs. The town lies on the picturesque downhill of the Mecsek Mountains, in the so-called „Ridge” geographical region, surrounded by hills on the east and enclosed by lakes on the west.

Alsómocsolád has all public utilities, as well as an established rainwater-drainage system; and all of its roads are asphalted. The town also has a piped water network - the generated waste-water is cleansed by the town's own sewage works - using the so-called „living machine technology”¹. Alsómocsolád provides advanced telecommunication and IT services which cater for every need. The town's streets, squares are ordered and tidy.

The area's agricultural traits are not very favourable, yet it possesses a significant crop farming-culture and has highly developed stock-raising traditions. The local agricultural entrepreneurs ensure the arable lands always being well-cultivated.

We, the citizens of Alsómocsolád try and do our best to bring family farming back. Our goals are to re-create the traditional rural values and to protect our current ones, as well as to profit from the established resources in an economical and efficient way; so that the inhabitants of the town may again benefit from the agricultural opportunities provided by the environment: the local gardens, agricultural buildings and tools, forests, and meadows. For the sake of improving our town's self-sufficient capacity, we have launched several programmes - the ones that must be emphasised are the Fate-Changing Fate-Shaping Programme, the START Work-Programme, and the “Our own bread” local agriculture-development programme.

The citizens of Alsómocsolád form a strong community that has the will and the ability to live among any circumstances. We walk our own path, having searched for the possibilities of renewal, realising almost everything that we have ever imagined. We protect our remaining values, and guard all those left to us by our ancestors. Committed citizens, colleagues and collaborators have lined up behind the local government in order to help attain our plans.

We share our collected and organised spiritual values with others as well - we strive to create new things in all walks of the small village life, serving the common good.

In Alsómocsolád, the supreme value is the human being: every single citizen of our town is equally important in the eyes of the community. We regard children and youths as the foundations of the future. We use the resources available to us and operate our institutions in such a way that ensures for our youths to possess adequate skill, ability, openness, flexibility and tolerance. We want them to generate change instead of enduring it; to become conscious and responsible citizens, able to face the challenges of the globalised world but being aware that there is a place in the world which awaits them, where their roots and their homes are.

Here in Alsómocsolád, we also pay exceptional attention to the elderly generation who raised us in difficult conditions, from whom we have learned honour, dignity, the love of work and the importance of family.

It is of great importance in any age - even more so as the years pass - that we feel ourselves useful, to feel that we belong somewhere and be able to honestly tell others about our problems; to be healthy in body and soul. We must celebrate holidays and other occasions

¹ A method developed by Hungarian engineers, which involves bacteria, various plants, clams, snails and fish in cleansing sewage.

Egy társadalom fejlettségét mutatja az is, hogyan bánt az elesettekkel, kiszolgáltatottakkal. Alsóemocsládon igyekszünk komplex védőhálót kiépíteni, mely segít kiegyenlíteni a jelenlévő különbségeket, védelmezi az önmaguk védelmére képteleneket, motiválja a reményvesztetteket, a kiábrándultakat. A társadalmi gondoskodás egyik megnyilvánulása volt a vezetésünkkel sikeresen lebonyolított, tizenegy községet átfogó Köz-Tér-Háló program. Polgárainknak napi segítséget nyújt a falugondnoki szolgálat, az Őszi Fény Idősek Otthona Integrált Szociális Intézmény, vagy a Teleház számtalan programja, mely a szemléletformálást, az életminőség javítását célozza meg a segítségre szorulókat aktivitására építve, nem csupán értük, hanem velük karöltve!

Nyitottak, kísérletezők és befogadóak vagyunk minden új iránt, amiről azt gondoljuk, hasznunkra lehet. Szívesen megyünk tanulni másokhoz, és szeretettel várjuk a hozzánk érkezőket, hogy megmutassuk mindazt, amit létrehoztunk, megismertessük vendégeinkkel, éppen futó vagy előkészítés alatt álló projektjeinket, kiemelve a számukra is hasznosítható elemeket, de rámutatva a nehézségekre és az esetleges buktatókra is.

Ebben a kiadványban az EGT/Norvég Finanszírozási Mechanizmus 2009-2014-es időszakának Kapacitásfejlesztés és intézményközi együttműködés programja keretében meghirdetett „Önkormányzati kapacitásfejlesztés a helyi közszolgáltatások minőségének javítása és a helyi gazdaságfejlesztés érdekében” című pályázati felhívásra benyújtott HU11-0005-A1-2013 azonosítószámú, Mintaprogram a minőségi időskorért elnevezésű projektet és az ahhoz kapcsolódó aktuális információkat ismerheti meg a kedves olvasó

Dicső László
polgármester

A Norvég Alapról dióhéjban

Norvégia, Izland és Liechtenstein a 94/1/EK, ESZAK határozattal jóváhagyott, az Európai Gazdasági Térségről (a továbbiakban: EGT) szóló megállapodás (a továbbiakban: EGT-megállapodás) alapján partnerei az Európai Uniónak (a továbbiakban: EU). A megállapodás lehetővé teszi az áruk, a szolgáltatások, a személyek és a tőke szabad áramlását a belső piacon.

Az EGT-megállapodás további közös célként fogalmazta meg a társadalmi és gazdasági különbségek csökkentését Európában. Norvégia, Izland és Liechtenstein a megállapodás 1994-es hatályba lépése óta támogatja - alapok létrehozásával - az EU és EGT kevésbé jómódú országainak társadalmi és gazdasági fejlődését. Ezen országok közé tartozik Magyarország is mely a harmadik legnagyobb kedvezményezett.

Mivel a fent felsorolt három ország tagja az EGT-nek, de nem tagja az EU-nak, az EU közösségi költségeihez nem járulnak hozzá, de a közös gazdasági tér előnyeit élvezik. A Norvég Alap Norvégia által, az EGT*Alap Norvégia, Liechtenstein és Izland által finanszírozott társadalmi alap. Az alapok létrehozásának célja a gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, továbbá az országok közötti kapcsolatok erősítése.

Az alapok célja az EGT gazdasági és társadalmi különbségeinek csökkentése, valamint a kétoldalú kapcsolatok erősítése 16 észak-, közép- és dél-európai uniós tagállammal.

when we may enjoy the company of others, when we can relax, learn something new, or act together for the sake of the community. A great example of the local government's diversity of thought is the "Generational bridge" programme, connecting the youth with the elderly. The way a society treats the weak and the vulnerable also represents its state of development. In our town, we endeavour to establish a complex safety-net which would help eliminate the present inequalities, protect those who cannot protect themselves, motivate those feeling hopeless or disillusioned. An excellent case of supporting the socially disadvantaged was the Public-Space-Net programme carried out by our management in which eleven towns participated. Our citizens are also provided with daily assistance by the village caretaker service as well as by the Autumn Light Nursing Home Integrated Social Institution, or by the innumerable programme options of the Telehouse. The latter aims to shape perspectives and improve life quality by building on the activity of those in need of help - not only acting for but acting together with them for their own sake!

We are open-minded, ready to experiment with and adopt any new initiative that we believe could be of use for us. We would gladly learn from others, but we also welcome wholeheartedly those arriving to us: we are eager to show our guests all that we have created, to present our current programmes and those under preparation, emphasising the elements exploitable for them as well, but pointing out the inconveniences as well as the incidental pitfalls.

In this issue, the reader may learn about the project entitled Pilot Project for Quality Ageing - under the registration number HU11-0005-A1-2013 -, and acquire any current information related to it. This project was submitted to the call entitled "Capacity-building of Local Governments for Enhancing Quality of Public Services and for Promoting Local Economic Development", announced in the framework of the Capacity-building and Institutional Cooperation programme of the EEA/Norwegian Financial Mechanism 2009-2014.

László Dicső
Mayor

The Norway Grants in a nutshell

Norway, Iceland and Liechtenstein are partners with the European Union (hereinafter: EU) based on the Agreement on the European Economic Area (hereinafter: EEA-Agreement) approved by the 94/1/EC, ECSC decision. The EEA Agreement makes possible the free movement of goods, services, people and capital in the internal market.

The EEA Agreement also includes as a common goal the reduction of social and economic disparities in Europe. Ever since the agreement entered into force in 1994, Norway, Iceland and Liechtenstein have contributed to the social and economic development in the less prosperous countries of the EU and the EEA by creating Grants. Hungary also belongs among these countries as the third biggest beneficiary country.

As the aforementioned three countries are members of the EEA, but are not members of the EU; these countries do not contribute to the cost of the community, however, they enjoy the advantages of the common economic area. EEA Grants are support funds; the former is financed by Norway, the latter is financed by Norway, Iceland and

Az alapokon keresztül Norvégia, Izland és Liechtenstein - a Donorok - hozzájárul az olyan alapvető európai értékek erősítéséhez, mint a demokrácia, a tolerancia és a jogállamiság.

A Donorok és az EU megállapodnak a teljes hozzájárulás mértékéről, továbbá az egyes kedvezményezett országokra jutó támogatások összegét illetően is.

A nemzeti kiosztás során a Donorok minden egyes kedvezményezett országgal megtárgyalják a programterületeket, a célkitűzéseket, valamint az egyes programokra fordítandó támogatások nagyságát és megegyeznek.

A megállapodások alapja a kedvezményezett országok nemzeti szükségletei és prioritásai, valamint a donor országokkal való együttműködés lehetőségei.

A Nemzeti Kapcsolattartó felel minden kedvezményezett országban a programok átfogó irányításáért. A programokat a Program Operátorok fejlesztik és kezelik, gyakran a donor országokból való partnerrel együttműködésben. A legtöbb projekt a Program Operátorok által kiírt pályázat útján kerül kiválasztásra.

Az Alapok kedvezményezettjeinek köre tükrözi az EU Kohéziós Alap által meghatározott kritériumokat, amelyek azokat a tagállamokat célozzák, ahol az egy főre jutó bruttó nemzeti jövedelem alacsonyabb, mint az EU átlag 90%-a. Az alapokból támogatást kapnak az EU-hoz a 2004-es bővítés során, vagy azt követően csatlakozott államok és három további déli tagország, a támogatásból azonban kimaradnak azok az országok, amelyek 2004 előtt csatlakoztak az EU-hoz.

A három ország által nyújtott pénzügyi hozzájárulások a Finanszírozási Mechanizmus (1994-1998), a Finanszírozási Eszköz (1999-2003), valamint az EGT és Norvég Alapok (2004-2009 és 2009-2014) keretein belül valósultak meg.

2004 óta két különálló mechanizmus működik: az EGT Alap és a Norvég Alap. Az EGT Alap 95,8%-a, a Norvég Alap pedig teljes egészében norvég hozzájárulásból származik.

A Finanszírozási Mechanizmusok 2009-2014 (más néven: EGT Alap és a Norvég Alap 2009-2014) szóló megállapodások során fő célkitűzésként jelent meg, a társadalmi és gazdasági különbségek csökkentése mellett, a donor és a kedvezményezett országok közötti kétoldali kapcsolatok erősítése is.

Magyarország, a Norvég Királyság és a Magyar Köztársaság között a Norvég Finanszírozási Mechanizmus 2009-2014-es időszakának végrehajtásáról szóló együttműködési megállapodást a 236/2011. (XI. 15.) Korm. rendelettel iktatta a hazai jogszabályok sorába.

A HU11-0005-A1-2013 azonosítószámú, Mintaprogram a minőségi időskorért elnevezésű projektet a 2009-2014-es időszak finanszírozási mechanizmusa alapján valósul meg.

Magyarországra a második - 2009-2014 - finanszírozási időszakban összesen 153,3 millió euró támogatás érkezett. Ebben a támogatási időszakban az alapok összesen 12 projekten keresztül nyújtanak támogatást: ebből hét az EGT Alaphoz, öt pedig a Norvég Alaphoz tartozik. Kiemelt területnek számít a civil társadalom megerősítése, a zöld vállalatok versenyképességének növelése, alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz, valamint a kutatási együttműködések a kutatás-alapú tudás növelése érdekében.

Liechtenstein. The Grants have been founded for the purpose of reducing economic and social inequalities and strengthening the relations between the countries.

The purposes of the Grants are the reduction of economic and social differences and the strengthening of bilateral relations between the sixteen Northern-, Central-, and Southern-European member states of the EU. Through the Grants, Norway, Iceland and Liechtenstein – the Donors – are also contributing to the strengthening of fundamental European values such as democracy, tolerance and the rule of law.

The Donors and the EU agree both to the total extent of the contribution and to the distribution of funding per beneficiary state. Within the national allocation, the Donors negotiate with each beneficiary country and agree which programmes to establish, set their objectives and agree to the size of the allocation to each individual programme.

The agreements are based on national needs and priorities of the beneficiary states and on the scope for cooperation with the donor states.

The National Focal Point is responsible for the overall management of programmes in each beneficiary country. Programme Operators develop and manage the programmes, often in cooperation with a partner from the Donor states. Most projects are selected following calls for proposals organised by the Programme Operators.

The beneficiaries of the Grants reflect the criteria set by the EU Cohesion Fund which targets member states where the Gross National Income per inhabitant is less than 90% of the EU average. The funds are given to the countries which have joined to the EU during or after the expansion in 2004 and three further southern member states. However, those countries which have entered the EU before 2004 cannot receive funding from the Norway Grants. The contributions have been channelled through the Financial Mechanism (1994-1998), the Financial Instrument (1999-2003) and the EEA and Norway Grants (2004-2009 and 2009-2014).

Since 2004, there have been two separate mechanisms: the EEA Grants and the Norway Grants. 95,8% of the EEA Grants and 100% of the Norway Grants come from the contribution of Norway.

In the agreements on the Financial Mechanisms 2009-2014 (also known as: the EEA Grants and the Norway Grants 2009-2014) reducing social and economic disparities was introduced as an overall objective in addition to strengthening the bilateral relations between the donor and the beneficiary countries.

The cooperation agreement about the implementation period of the Norwegian Financial Mechanism 2009-2014 between the Kingdom of Norway and the Republic of Hungary was enacted by the 236/2011. (XI. 15.) Gov. Dec. as a part of the national legislation of Hungary. The 'Pilot Project For Quality Ageing' (HU11-0005-A1-2013) is implemented on the basis of the Financial Mechanisms 2009-2014.

In the second period of financing – 2009-2014 –, Hungary received a total of 153.3 million EUR. The Grants provide support for 12 projects in this period: seven of these belong to the EEA Grants and five to the Norway Grants. Strengthening civil society, increasing the competitiveness of green companies, adaptation to climate change as well as research collaborations to boost research-based knowledge are all major goals.

Az EGT és Norvég Alapok 2009-2014 programjai 2017-ig zajlanak. Több mint 80 program valósul meg a Donor országok állami szerveivel való együttműködésben. A projektek több mint 20%-ának van partnere Norvégiában, Izlandon vagy Liechtensteinben

Projektünk, melyben a Norvég partnerrel szorosan együttműködünk, a „Kapacitásfejlesztés és intézményközi együttműködés” programterületre kiírt – kizárólag a Norvég Alap által finanszírozott – programterületre benyújtott pályázat alapján elnyert támogatásból valósul meg.

Az elnyert támogatás összege: 1.300.312,- €.

A „Mintaprogram a minőségi időskorért” projekt rövid összefoglalása

Alsómocsolád Község Önkormányzata partnereivel együttműködésben 2013-ban nyújtotta be pályázatát Norvég Finanszírozási Mechanizmus 2009-2014-es időszakának Kapacitásfejlesztés és intézményközi együttműködés programja keretében meghirdetett „Önkormányzati kapacitásfejlesztés a helyi közszolgáltatások minőségének javítása és a helyi gazdaságfejlesztés érdekében” című pályázati felhívásra, Mintaprogram a minőségi időskorért elnevezéssel.

A projekt átfogó célja: az idősgondozás színvonalának emelése a vidéki Magyarország aprófalvas településein.

Az első közvetlen cél: humán kapacitásépítés a közszférában és az idősgondozásban, mely lehetőséget teremt szemléletváltásra és tudatos cselekvésre, a kistelepüléseken lakó idősök bevonására a helyi közösségi életben és a feltételek megteremtésére az aktív és boldog időskorhoz.

Az első közvetlen cél elérését kilenc tevékenységcsoport szolgálja, többek között 19 tréning, 5 tananyag elkészítése, 3 konferencia megrendezése, 1 kreatív műhelymunka, 3 kutatás lebonyolítása, 1 intenzív angol nyelvtanfolyam, 3 tanulmányút Norvégiába idősgondozás, esélyegyenlőség és társadalmi nemek, valamint vidékfejlesztés és kistelepülések- fenntartható fejlődés témában. 2-2 gondozó cserélátogatása segíti a hétköznapi életbe történő bepillantást Magyarországon és Norvégiában. A nemzedékek közötti szolidaritás jegyében szervezett tevékenységek módszertani tanulságokat rejtenek a fiatalok és idősök kapcsolatának fejlesztésére. E tevékenységek fókuszában a kistelepülések polgármesterei, döntéshozói, az újjászervezett járási közigazgatás intézményeinek szociális területen dolgozó érintettjei és vezetői vannak. Az idősothtonok vezetői, gondozói és ápolói, a szociális munkások, dietetikusok, pszichológusok, civil vezetők és aktivisták, magyar és norvég egyetemi hallgatók szintén a projekt célcsoportjai közé tartoznak.

A második közvetlen cél: a minőségi szolgáltatások elérésére irányul az idősgondozásban Alsómocsoládon. Ennek érdekében az Őszi Fény Idősothtonban 6 db. háromágyas szobát kétágyassá alakítanak, a melegvíz ellátást napenergiával biztosítják. Berendeznek egy szobát csoport és egyéni terápiás célra, egy idősök számára tervezett tornatermet és egy menedzsment szobát, mely az Otthon módszertani és konzultációs központja lesz. Kibővítik és felszerelik a konyhát, mely alkalmas lesz különleges ételsorok elkészítésére és az étterem is bővül. Elkészülnek olyan stratégiai dokumentumok, melyek az Otthon és az önkormányzat felkészítését támasztják alá a 2014-2020-as tervezési időszakra.

A projekt a Norvég Felnevelési Szövetséggel és az Alsómocsoládért Alapítvánnyal, mint partnerekkel, valamint a Pécsi Tudományegyetemmel, mint társult partnerrel fog megvalósulni. A projekt eredményeként létrejön egy felkészített humán kapacitás a kistelepülések

Programmes under the EEA and Norway Grants 2009-2014 run until 2017. More than 80 programmes are implemented in cooperation with public entities of the Donor states. More than 20% of the projects have partners in either Norway, Iceland or Liechtenstein.

Our project, which includes a close cooperation with our Norwegian partner, will be implemented through the grant obtained with the application submitted to the announced programme area entitled 'Capacity Development and Inter-Institutional Cooperation', exclusively financed by the Norway Grants.

The amount of the grant obtained: 1.300.312,- €.

Short summary of the 'Pilot Project for Quality Aging' project

In 2013, the Local Government of Alsóöcsölád, in cooperation of its partners, submitted a project proposal for the implementation of the project entitled 'Pilot Project for Quality Aging' to the call entitled 'Capacity-building of Local Governments for Enhancing Quality of Public Services and for Promoting Local Economic Development' announced in the framework of the Capacity-building and Institutional Cooperation Programme under the period of Norwegian Financial Mechanisms 2009-2014.

The overall objective of the project: raising the standard of caring for the elderly in the small-village areas of the rural territories of Hungary

The primary immediate goal: human capacity-building in the common sector and in caring for the elderly which provides opportunity for a change of attitude and conscious activity, involving older people living in small settlements in the local community life and creating the conditions for an active and happy ageing.

Nine activity groups contribute to attaining this first immediate goal, which groups include 19 trainings, preparation of 5 curriculums, organisation of 3 conferences, a creative workshop, carrying out 3 researches, an intensive English language course, 3 study-trips to Norway; during the trips elderly care, equal opportunities and gender, as well as rural development and small communities - sustainable development will be covered as subjects. Exchange visits of 2-2 caretakers give insight into the everyday life of Hungary and Norway. Methodological lessons are included in the activities organized in the spirit of solidarity between the generations, for the sake of ameliorating the relationship between young and old. In the focus of these activities are the mayors and the decision-makers of small communities, and the workers and leaders involved in the social areas of the reorganized district administration institutions. The managers, caretakers and nurses of nursing homes, social workers, dieticians, psychologists, civil society leaders and activists, Hungarian and Norwegian students also belong to the target group of the project.

The secondary immediate goal: establishing quality services aimed at the elderly care in Alsóöcsölád. To this end, 6 three-bedded rooms will be rearranged into double-bedded ones and the hot water supply will be provided by solar energy in the Autumn Light Nursing Home. A room will be furnished for group and individual therapeutic purposes, a gym designed for seniors and a management room which will be the methodological and consultative centre of the Nursing Home. The kitchen will be expanded and equipped for preparing a selection of special dishes, and the restaurant will be also expanded. Strategic documents will be drawn up that will serve to aid the preparation of the local government and the Nursing Home for the Programming Period of 2014-2020.

polgármesterei, alkalmazottjai valamint a régióban működő idősothtonok vezetői és ápolói körében. Ez lehetővé teszi, hogy a mintatelepüléshez hasonlóan más településeken is elinduljanak az aktív időskort támogató helyi intézkedések. A szakdolgozók az új ismeretek következtében magasabb színvonalú vezetői és ápolói munkát tudnak végezni.

A tréningek és konferenciák eredménye egy új szemlélet meghonosodása a helyi döntéshozók körében, az aktív időskorra készülési gondolatának széleskörű terjesztése a helyi közösségekben.

Fontos eredménye lesz a projektnek minőségi szolgáltatások kialakítása, többek között az idősok elhelyezésének komfortosabbá tétele, az ápolói tevékenységek gazdagodása.

Kutatási eredmények fogják bemutatni az esélyegyenlőség és társadalmi nemek kérdését a közsférában, Baranyában. Elkészülnek olyan stratégiai anyagok, melyek az önkormányzat és az Őszi Fény Idősothton felkészülését segítik a következő időszakra. A tréningek egy részéhez írásos tananyagok készülnek.

A projekt honlapján megosztásra kerül minden információ és új tudás, így nemcsak a Dél-Dunántúl, hanem az ország más aprófalvas területén élő érdekeltek is követhetik a projekt kibontakozását.

Norvég és magyar szakértők és egyetemisták bevonásával kreatív szemináriumon keresztül új módszerek születnek idősogdondozásban. A nemzedékek közötti szolidaritást jelképezi az a program, amely az idős és fiatal nemzedék kapcsolatát teszi lehetővé különféle módszertani programokon keresztül.

A projekt fontos eredménye lesz az a Módszertani és Konzultációs Központ, amely az Őszi Fény Idősothton keretein belül jön létre a hazai és nemzetközi partnerek támogatásával.

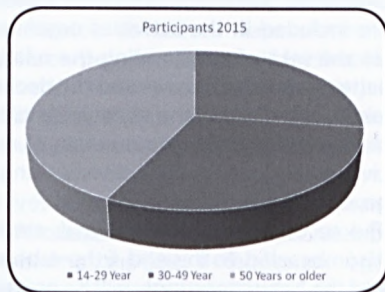
Partnerünk a Norvég Felnőttoktatási Szövetség (NAAL)

A NAAL egy nemzeti szintű civil ernyőszervezet Norvégiában a felnőttoktatás területén. Tagjai között van 15 hitelesített felnőttoktatással foglalkozó szervezet, akiknek összesen 475 felnőttoktatással foglalkozó civil szervezeti tagja van országszerte.

A NAAL szervezetének központja Oslóban található, ezen kívül 19 megyében működik önálló regionális iroda, mely egész Norvégiát lefedi.

Az elmúlt évben tagjainak összesen megközelítőleg 44 500 kurzust tartottak, 508 000 résztvevővel.

Ebből 217 000 résztvevő 50 év feletti volt, melyből 88 600 volt férfi, 129 000 pedig nő.

A NAAL célja, hogy

- támogassa a szövetségek és azok tagjainak közös érdekeit a kormány, a parlament és az Oktatási Minisztérium felé,
- népszerűsítse a nem-formális felnőttoktatást a társadalom számára,
- tanácsot adjon a tagjainak és egyéb harmadik félnek a törvényekkel és a szabályozásokkal kapcsolatban,
- tanácsot adjon a felnőttoktatás elméletéről és gyakorlatáról,

The project will be implemented together with the Norwegian Association for Adult Learning and the Foundation for Alsó-mocsolád, as partners, as well as with the University of Pécs, as an associate partner.

As a result of the project, a well-prepared human capacity will be created among the mayors and employees of the small communities as well as the managers and nurses of the nursing homes in the region. This will allow for other settlements - following the example of the model settlement - to promote their own local actions supporting active ageing. The professional workers, due to their new skills, can provide a higher quality of leadership and nursing work. The trainings and the conferences will result in a new attitude among the local decision-makers, and in a wider extension of the idea of actively preparing for the elderly years in the local communities.

The development of quality services will be a significant result of the project, including more comfortable accommodation for the elderly and the enrichment of nursing activities.

The matter of equal opportunities and gender will be presented through research results in the public sector in Baranya County. Strategic materials will be drawn up to aid the preparation of the local government and the Autumn Light Nursing Home in the following period. For some of the trainings, written course materials will be available.

Every new information and knowledge will be shared on the website of the project, therefore not only those living in Southern Transdanubia can follow the project unfolding, but other small-village area residents of the country as well.

New methods will be developed in elderly care through a creative seminar with the involvement of Norwegian and Hungarian experts and university students.

The project symbolises the solidarity between the generations, as it makes possible the relationship between old and young generations through various methodological programmes.

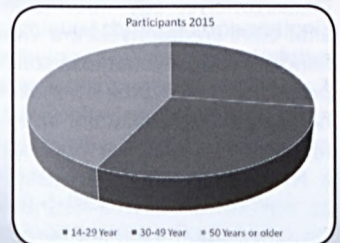
A significant result of the project will be the Methodological and Consultation Centre, which will be established in the framework of the Autumn Light Nursing Home, supported by local and international partners.

Our partner, the Norwegian Association for Adult Learning (NAAL)

The NAAL is the national non-governmental umbrella organization for adult learning in Norway. Among its members are 15 governmentally approved adult learning associations with a member network of 475 adult learning non-governmental organizations nationwide.

NAAL has its central administration in Oslo, and has autonomous regional offices covering all the 19 counties of Norway.

Last year, our members' activities totalled approximately 44 500 courses with 508 000 participants, of which 217 000 - 88 600 men and 129 000 women - were over the age of 50.

The purpose of the NAAL is to

- advocate the common interests of the associations and their participants towards the Government, the Parliament and the Ministry of Education
- promote non-formal adult learning in the society

- tanácsot adjon az oktatástervezésen belül, valamint
- projekt koordináció,
- támogatás és lobbizás.

A sokféleség

A felnőttoktatási szövetségek az érdekek és ideológiák sokféleségét képviselik. A legnagyobb szövetségek a témák széles választékát kínálják számos szinten, vizsgalehetőséggel vagy a nélkül, párhuzamos programokkal a közoktatási rendszerben. Más szövetségek az önkéntes felnőttoktatást hangsúlyozzák, a tagok szervezett oktatását, a helyi közösségek fejlesztési lehetőségeiről és a fenntartható fejlődésről. Megint mások a politikai oktatást, a kultúrát és a kreativitást, az esztétikát és gyakorlati témákat emelik ki.

A humanisztikus felnőttoktatás

A civil szervezetek által szervezett felnőttoktatás közös nevezője, az egyenlőség és az egyenlő lehetőségek profilja. A humanisztikus felnőttoktatási elmélet és gyakorlat és minden egyén fejlődési potenciáljában való hit.

Kormányzati támogatás

Az 1976-os és a 2009-es Norvég Felnőtt Képzési törvény értelmében a NAAL tagjai által szervezte felnőttoktatásra a szövetségek, melyek megfelelnek a jogi kritériumoknak, a Kormánytól támogatást kapnak a legtöbb megyében és sok településen. A támogatás mértéke 2014-ben 371 000 norvég korona volt.

„Felnőttoktatásban résztvevők hete”

A NAAL „Felnőttoktatásban résztvevők hete” elnevezésű rendezvény norvég koordinátora. Helyi hatóságok, valamint további, a felnőttoktatásban érdekelt partner vesz részt országsszerte a „Felnőttoktatásban résztvevők hetén” annak érdekében, hogy információt szerezzen az elérhető lehetőségekről. A rendezvény keretében számos konferencia, stand, nyílt előadások és további programok várják az érdeklődőket.

A „Felnőttoktatásban résztvevők hete” megrendezését az UNESCO felnőttoktatási konferenciáján (CONFINTEA) kezdeményezték 1997-ben. A nemzetközi programsorozat célja, hogy erősítse a felnőttoktatásban résztvevők jogait, motivációt és lehetőséget nyújtson a tanulásra a tevékenységek, módszerek, szervezetek és intézmények népszerűsítésével, bemutatásával.

Norvég Felnőttoktatási Hálózat - NVL

Az NVL a felnőttoktatásban résztvevő szereplők (fizikai és virtuális értelemben vett) találkozóhelye. Egy információs bank, mely népszerűsíti az együttműködési projektek által elért eredményeket, a viták kezdeményezésének és az innováció színhelye. A norvég felnőttoktatásra vonatkozó szakértelmet és értékeket testesíti meg. Információs tevékenysége, projektek és hálózatok létrehozásával sajátos norvég hozzáadott értéket állít elő. A szerteágazó hálózatok révén, valamint az együttműködési projektek során szerzett tapasztalatok alapján új politikai javaslatokat fogalmaz meg a felnőttkori oktatásra vonatkozóan. Az NVL működését a Norvég Miniszteri Bizottság támogatja azzal a kifejezett szándékkal, hogy elősegítse az együttműködést a Skandináv országok között, és a Balti államokkal, Északnyugat-Oroszországgal, valamint Európával. A norvég tevékenységeket a 2005-2008 közötti, illetve a jelenlegi (2013-2016) időszakban a NAAL koordinálja.

- advise the members and other third parties concerning laws and regulations
- give advice within the field of adult learning theory and practice
- provide counsel within education planning
- coordinate projects
- advocate and lobby

The diversity

The adult learning associations represent a multitude of interests and ideologies. The largest associations offer a wide range of themes on several levels, with or without formal exams and parallel programmes in the public school system. Other associations emphasise more voluntary adult learning activities, organisational training of members, learning for the development of the local community and sustainable development. Others emphasise political education, culture and creativity, aesthetics and practical topics.

The humanistic adult learning

The common denominator of the adult learning organized by the non-governmental organizations is a profile of equality and equal opportunities; a humanistic adult learning theory and practice and the belief in every person's development potential.

Government support

Based on the Norwegian Adult Education Acts of 1976 and 2009, the associations which meet the legal criteria may receive grants for the adult learning organised by the members of the NAAL from the Government in most the counties and in many towns. The amount of the Governmental grants for 2014 was 196 371 000 NOK.

Adult Learners' Week

The NAAL is the Norwegian coordinator of Adult Learners' Week. Throughout the country, local governments and all partners involved in adult learning participate in the Adult Learners' Week to gain information about the wide range of available possibilities. Several conferences, stalls, open lectures and other programmes await those interested.

The Adult Learners' Week was initiated by the UNESCO Adult Education Conference (CONFITEA) in 1997. The purpose of the international event series is to strengthen adult learners' rights, motivate them and provide opportunities of learning by broadly advertising and demonstrating the wide range of activities, methods and organisations and institutions available to them.

Nordic Network for Adult Learning – NVL

The NVL is a Nordic meeting place (physical and virtual) for the participants involved in adult learning. It is an information bank, propagating results achieved through cooperation projects, and is the place of initiating debates and innovation, being the embodiment of the Nordic competence and values in adult learning. Its information activities produce added Nordic value through the creation of projects and networks. New policy suggestions are formulated concerning adult learning, based on the diversified networks and the experience gained through the cooperation projects. The activity of NVL is supported by the Nordic Council of Ministers, with the explicit purpose of cooperation and dialogue between the Nordic countries and with the Baltic countries, Northwest Russia and Europe. The NAAL coordinated the Norwegian activities during the period of 2005 – 2008, and continues to do so in the current period (2013 – 2016).

Nemzetközi Felnőttoktatási Együttműködés

A NAAL a Skandináv Felnőttoktatási hálózat ernyőszervezeteinek egyik tagja. Tagja az Európai Szövetség a Felnőttoktatásért (EAEA) szervezetének, valamint tagja a Nemzetközi Felnőttoktatási Tanács (ICAE) Végrehajtó Bizottságának és Pénzügyi Bizottságának is. Ezen hálózaton belül különböző együttműködési tevékenységek valósulnak meg, együttműködésben az Európai Unióval, a Norvég Külügyminisztériummal, valamint a Norvég Fejlesztési Együttműködési Ügynökséggel.

Alapítvány Alsómocsoládért - projektpartner

Alapítványunk az egységes, egyenlő esélyeket biztosító magyar társadalom kialakulása érdekében kulturális-, gazdaságfejlesztő-, társadalomfejlesztő-, ifjúságsegítő-, esélyegyenlőségi-, egészség és környezettudatos, oktató és ismeretterjesztő programokkal igyekszik felzárkóztatni a Baranyai Hegyhát, elsősorban Alsómocsolád Község lakosságát.

Az Alapítvány céljai:

- ▶ biztosítani Alsómocsolád fejlődését, elősegíteni a benne élő emberek testi, lelki, szellemi, kulturális és szociális igényeinek kielégítését,
- ▶ támogatni minden olyan kezdeményezést, tanulmánytervezetet, szakdolgozatot, amely a település összkomfortuságát célozza meg,
- ▶ a munkanélküliek elhelyezkedésének elősegítése, lehetőségek szerint munkahelyteremtés a községben,
- ▶ segíteni minden olyan tevékenységet, mely a település jobb ellátását célozza meg,
- ▶ elősegíteni az idegenforgalom megszervezését a falusi turizmus területén,
- ▶ biztosítani a lehetőséget a hagyományok megőrzésére, a múlt feltárására, a kultúra ápolására,
- ▶ pályakezdők és fiatal házaspárok támogatása,
- ▶ az ifjúsági kezdeményezések támogatása, ifjúságsegítés és ifjúságvédelem,
- ▶ a munkanélküliek és a nyugdíjasok szociális terheinek csökkentése,
- ▶ az infrastruktúra fejlesztése,
- ▶ a környezetvédelmi szempontok szem előtt tartása, támogatása,
- ▶ a felnőttoktatás támogatása, ösztöndíjak biztosítása.

Céljai elérése érdekében az Alapítvány Alsómocsoládért feladata:

- ▶ vidék- és településfejlesztési folyamatokba való bekapcsolódás, vidék- és településfejlesztési programok kezdeményezése és menedzselése, különös tekintettel a turisztika területére,
- ▶ munkaerő-piaci programok kezdeményezése és menedzselése,
- ▶ ifjúsági programok kezdeményezése és menedzselése,
- ▶ környezettudatos szemléletet népszerűsítő, környezetvédelmi, természeti és épített környezetünk megővését elősegítő programok kezdeményezése és menedzselése,
- ▶ kultúrákövetítő programok kezdeményezése és menedzselése,
- ▶ közösségfejlesztő programok kezdeményezése és menedzselése,
- ▶ esélyegyenlőségi programok kezdeményezése és menedzselése,
- ▶ az érintett témákban információk terjesztése, a szervezet PR tevékenységének, média megjelenésének biztosítása,
- ▶ nemzetközi kapcsolatok kialakítása,
- ▶ felnőttképzési tevékenység folytatása, iskolarendszeren kívüli képzés biztosítása,

International Adult Learning Cooperation

The NAAL is a member of the Nordic Network of Adult Learning umbrella organisations. Furthermore, it is also a member of the European Association for the Education of Adults (EAEA), the Executive Committee and the Finance Committee of the International Council for Adult Education (ICAE). Within this network, different cooperation activities take place in close contact with the European Union, the Norwegian Ministry of Foreign Affairs and the Norwegian Agency for Development Cooperation.

Foundation for Alsómocsolád – project partner

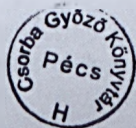
The aim of our foundation is to give assistance to the population of Baranya Ridge, especially to the inhabitants of Alsómocsolád in overcoming their disadvantages with cultural, economy developing, community developing, youth helper, equal opportunity, health- and environmentally-conscious, educational and informative programmes in order to produce a unified Hungarian society which ensures equal opportunities.

The objectives of the Foundation:

- ▶ ensuring the development of Alsómocsolád, promoting the fulfilment of the inhabitants' physical, mental, spiritual, cultural and social needs
- ▶ supporting any initiative, study draft, and thesis that aims at realising the modern convenience of the town
- ▶ striving to overcome unemployment, preferably by creating new jobs in the village
- ▶ supporting any activity that aims at a better maintenance of the settlement
- ▶ promoting the organization of tourism in the countryside
- ▶ providing the opportunity to preserve cultural traditions, explore the past, protect the culture
- ▶ supporting school-leavers and young married couples
- ▶ supporting youth initiatives, youth work and youth protection
- ▶ reducing the social burden of the unemployed and pensioners
- ▶ development of the infrastructure
- ▶ keeping in mind and supporting the environmental aspects
- ▶ supporting adult learning, providing scholarships

The tasks of the Foundation for Alsómocsolád to achieve the aforementioned goals:

- ▶ joining the rural and urban development processes, initiating and managing rural and urban development programmes, particularly in the area of tourism
- ▶ initiating and managing labour market programmes
- ▶ initiating and managing youth programmes
- ▶ promoting environmental awareness, initiating and managing programmes for natural and built environment protection
- ▶ initiating and managing cultural mediation programmes
- ▶ initiating and managing community development programmes
- ▶ initiating and managing equal opportunity programmes
- ▶ the distribution of information on the concerned topics, supporting the PR activities and media appearance of the organization
- ▶ establishing international relations
- ▶ continuing adult learning activities, providing extra-curricular trainings
- ▶ providing services related to adult learning
- ▶ other educational activities.

- ▶ felnőttképzéshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása,
- ▶ egyéb oktatási tevékenység.

Alapítványunk az alsómocsoládi Integrált Községi és Szolgáltató Térben rendszeres információs és tanácsadó szolgálatot működtet. Szolgáltatásaink elsődleges célcsoportja Alsómocsolád Község lakossága, a szolgáltatások alacsony küszöbűek, nyitottak, bárki számára elérhetőek korra, nemre, lakóhelyre való tekintet nélkül. Szolgáltatásaink a közhasznú információk – ösztöndíjak, pályázatok, munkavállalás, önkéntes munka, továbbtanulás, albérlet, szórakozási lehetőségek – gyűjtése és a célcsoportokhoz juttatása, pályázatfigyelés, pályázatíráshoz való segítségnyújtás, projektmenedzsment, tanácsadás (gazdasági, pályaaorientáció, karriertervezés, jogi stb.), valamint a közösség-szervezés.

Másodlagos célcsoportunk a Baranyai Hegyhát civil szervezeteiből áll, számukra térségi civil forrásközpontként nyújtunk pályázati, jogi, gazdasági, működési tanácsadást, továbbá rendszeresen szervezünk a munkájukat segítő témákban képzéseket.

Részt veszünk a térségi tervezési folyamatokban, a programok megvalósításában, különös tekintettel a kultúrákövetítés, a környezetvédelem, vidék- és településfejlesztés, munkaerő-piac, oktatás- és közösségfejlesztés területeire.

Közösségfejlesztő tevékenységünk során együttműködünk helyi, megyei szervezetekkel. Rendszeresen szervezünk közös programokat a pécsi Zöld-Híd Alapítvánnyal, a Nevelők Háza Egyesülettel, a Tett-Hely Hálózat végpontjaival, valamint a Baranya Ifjúságáért Nonprofit Kft.-vel esélyegyenlőség, képzés, környezetvédelem és önkéntesség témakörökben.

Rendszeresen az Alapítvány szervezésében megtartott kulturális események, könyvklubok, író-olvasó találkozók, Fotóklubok, játszóházak, valamint a kompetenciafejlesztő, motivációs tréningek, a hátrányos helyzetű családok családanyáit célzó „Hétköznapi praktikák”, a férfiakat célzó „Udvaros műhely” foglalkozások, és az egészséges és környezettudatos magatartást népszerűsítő, életmódba építő „Öko- és Ez csak természetes” Klubfoglalkozások. Minden évben közreműködik szervezetünk a Gyermeknap, Fürdőnap, Nyárázó rendezvény, Adventi Vásár, Falukarácsony megszervezésében.

Hisszük, hogy Alapítványunk hittel teli, társadalmi szerepvállalásra épülő munkája, élhetőbbé varázsolja Alsómocsolád Községet, a Baranyai Hegyhátot.

A Norvég idősgondozás rendszere

Egy, a világ valamennyi földrészére kiterjedő kutatás tanúsága szerint, Norvégiában a legjobb megőregedni.

Ebben az országban nagyon jól szervezett az idősek ellátása. Hagyományos az állami gondoskodás és komoly kampányokat folytatnak a közösségi médiában, hogy a társadalom minden rétege tisztában legyen a kérdés fontosságával.

Norvégia lakossága 5.300.000 fő körül mozog és növekvő tendenciájú. A születési ráta 2001 óta 12 ezrelék fölötti, 2010-ben 12,6 ezreléket ért el, a halálozási ráta 2004 óta 9 ezrelék alá csökkent, 2010-es értéke 8,5 ezrelék.

A regular information and consulting service is operated by our foundation in the Integrated Community and Service Space in Alsómocsolád. The primary target group of our services is the population of Alsómocsolád, our services are easily accessible and open for anyone regardless of age, sex and place of residence.

Our services include collecting and delivering public information – grants, tenders, employment, volunteer work, further education, flat-renting, entertainment – to the target group, application monitoring, assistance to application writing, project management, consulting service (economic, career guidance, career planning, legal etc.), and community organization.

Our secondary target group consists of the non-governmental organizations of Baranya Ridge; as a regional non-governmental resource centre, we provide application-related, legal, economic, operational consultations; furthermore, trainings are regularly organized on topics which may assist their works.

We participate in the regional planning processes, the implementation of the programmes, particularly concerning the areas of cultural mediation, environmental protection, rural and urban development, labour market, education and community development.

During our community development activities we collaborated with local and state organizations. We regularly organize programmes together with the Green Bridge Foundation in Pécs, the Educators' Hall Association, the endpoints of Tett-Hely Network and the Youth of Baranya County Non-Profit Ltd. on the topics of equal opportunity, education, environment protection and voluntarism.

Regular cultural events are organized by the Foundation, such as book clubs, writer-reader meetings, photograph clubs, toy-houses, competence-developing motivational trainings, "Everyday techniques" for mothers living in disadvantaged families, "Yard Workshop" sessions for men and "Eco-and It is so natural" clubs to promote environmentally conscious behaviour and lifestyle. Our foundation participates in the organizations of Children's Day, Spa Day, End of the Summer event, Advent Fair and Village Christmas in every year.

We believe that our foundation's work, filled with belief and built on social participation makes the village of Alsómocsolád, and the Baranya ridge more liveable places.

The Norwegian system of elderly care

According to a world-wide research, Norway is the best place to grow old. Elderly care is very well-organized in this country. There is a tradition of public care, and intense campaigns are launched in the social media to inform people in every social strata about the importance of this issue.

Norway has a population of 5,300,000 with growing tendency. The birth rate is over 0.012 since 2001, and it reached 0.0126 in 2010, while the mortality rate has fallen under 0.009 since 2004 and in 2010 this rate was 0.0085.

The ageing of the population is a typical demographic trend. 15 percent of the population is above the age of 65. Its rate is relatively stable at present, though further growth can be

Jellemző demográfiai tendencia a lakosság előregedése. A 65 éven felüliek a lakosság 15 százalékát teszik ki. Az arány jelenleg viszonylag stabil, de további növekedése várható. Norvégia adóalapú egészségügyi rendszere állami szintre és helyhatósági szintre oszlik. Míg a központi kormányzat elsősorban jogalkotói és finanszírozói hatáskört tölt be, az egészségügyi szolgáltatások nyújtása a regionális hatóságok és a helyi önkormányzatok feladata.

Norvégiában az önkormányzatok hatáskörébe tartozik az alapellátás, beleértve a fogyatékkal élők és az idősök gondozását is. Az önkormányzatoknak az alapellátás irányításában betöltött szerepét az Egészségügyi Minisztérium a Helyhatósági Igazgatási és Regionális Fejlesztési Minisztériummal közösen felügyeli.

Az önkormányzatoknak jelentős szerep jut az idősellátásban. Az előregedő társadalom, meg kívánja, hogy az idősügyi politika alkalmazkodjon az igényekhez.

A Norvég idősellátási rendszerben is megtalálhatók a nálunk is jelen levő intézmények, úgymint a bentlakásos intézmények, vagy speciális apartman házak, működik a mi nappali ellátásunkhoz hasonló nappali ellátás és a jelzőrendszer is.

Lényeges különbség a Magyarországi rendszerekhez képest, hogy Norvégiában igen jelentős hangsúlyt helyeznek a prevencióra, hozzásegítve ezzel az idős korúakat aktivitásuk megőrzéséhez.

Ennek is köszönhetően Norvégiában egyre nő az otthon ellátottak száma. Jelentős még, hogy az idős gondozás terén többféle új típusú technikát, technológiát használnak fel.

Norvégiában a nyilvántartások szerint kb. negyvenezer ember él bentlakásos otthonokban vagy speciális apartman-házakban. Ez a szám nem növekszik, mivel folyamatosan nő az otthoni ellátottak száma. Az idős otthonok pénzügyeit normatív támogatási rendszer fedezi, a fenntartó önkormányzat költségvetésén belül. Az egészségügyi szolgáltatás az idősök részére ingyenes, de a gondozóházakban lakók jövedelmük szerint fizetnek az ellátásért, mely nem lehet magasabb mint jövedelmük 75 %-a.

A bentlakásos intézményekben, vagy az erre a célra kialakított apartman-házakba történő beköltözkor nem kell ún. beugrót fizetnie a beköltözőnek, és lehetőség van arra, hogy csak rövidebb, meghatározott időre költözzön be az idős korú az otthonokba vagy apartman-házakba. Ez esetben napidíj fizetésére is van lehetőség.

A bentlakásos intézményekben történő ellátást az állandó gondozásra szorulóknak, a speciális apartmanokat pedig olyan idős emberek veszik igénybe akik önállóan képesek ellátni magukat.

Az otthoni ellátások részben ingyenesek, de a takarításért, vagy a bevásárlásért fizetni kell.

A prevenció ellátás lényege hogy az idősök aktivitásában történt funkcionális romlás esetén növelje az aktív tevékenységet, amellyel az életminőség növelése, illetve megőrzése a fő cél. A megelőző munkát, vagy a rehabilitációt erre felkészített tréner és önkéntes terapeuták végzik, a páciensek által megjelölt célra fókuszálva.

Ezek a célok olyan mindennapi életvitelhez kapcsolódó tevékenységek, amelyeket az idős emberek egyre nehezebben tudtak önállóan elvégezni.

expected. The tax-based health system of Norway is divided into the state- and local-level. While the central government mainly plays a role in financing and legislative powers, health services are the responsibility of the regional authorities and local governments.

The primary health care falls within the jurisdiction of the local governments, including caring for disabled people and the elderly as well. The Ministry of Health in cooperation with the Ministry of Local Government and Regional Development supervise the primary health care management of the local governments.

Local governments have a significant role in elderly care. The aging society requires that the policies concerning the elderly adapt to the demands and needs of the seniors.

The institutions, such as residential care institutions and special apartment houses, can be found both in the Norwegian system of elderly care and in ours, similarly to the daytime care and the signalling system.

Compared to the Hungarian systems, a major difference is that the prevention is emphasised significantly in Norway, thereby helping elderly people preserve their active lifestyle.

Due to this, the number of seniors living at home is increasing in Norway. It is also worth noting that several new techniques, technologies are used in the field of elderly care.

According to the records, approximately forty thousand people live in residential care homes or special apartment houses in Norway. This number is not increasing, because the number of seniors living at home is steadily rising. The finances of nursing homes are covered by the normative support system, within the limits of the competent local government's budget. The health service is free for the elderly, but the residents of nursing homes must pay for their attendance according to their income, which payment cannot exceed 75% of their income.

The seniors do not have to pay a so-called entrance-fee when moving into the residential institutions or the apartment houses designed for that purpose, and it is possible for them to move into the nursing homes or apartment houses only for a shorter, specific period. In this case, daily payment is also possible.

Residential institutions are suitable for those who need constant care; the special apartments are occupied by elderly people who are able to care for themselves.

Home assistance services are partly free, but cleaning and shopping has fees.

The essence of preventive care is increasing activity in the case of functional deterioration in the seniors' activity; and its aim is to enhance and preserve the quality of their lives. Preventive work or rehabilitation is carried out by trainers who have been prepared for these tasks, as well as by voluntary therapists, focusing on the targets marked by the patients.

These goals are all associated with regular daily activities that are becoming more and more difficult for the elderly to carry out alone.

The most effective way of prevention is exercise. During the group trainings - two or three times a week - trainers help the seniors achieve an appropriate fitness level, and later make sure that this level is maintained. The experience is very positive. The training does not only improve stamina but also helps in building relationships. The most significant aim is for elderly

A megelőzés leghatékonyabb módja a mozgás. A csoportos tréningek során - mely heti két-három alkalom – a tréner segít a megfelelő erőnlét elérését, később pedig annak szinten tartását. A tapasztalatok igen kedvezőek. A tréning nem csak az erőnlétet fejleszti, de a kapcsolatok kiépítését is szolgálja. A legfőbb cél, hogy minél tovább otthon maradhassanak az idősök, minél tovább képesek legyenek függetlenül és önállóan ellátni magukat, végezni mindennapi tevékenységüket.

A folyamatosan fejlődő technikák, technológiák is megjelennek az idősgondozásban. Ilyenek például GPS rendszer kiépítése a demenciában szenvedő betegek részére, vagy logisztikai szolgáltatások biztosítása. Ebbe a körbe tartozik még az éjszakai felügyelet, vagy a közvetlen kommunikáció is.

Érdekes nemzetközi kitekintést ad Széman Zsuzsa: A tartós idősgondozás alternatívái: technika, környezet¹ című tanulmányában. Számos ország idősgondozás terén alkalmazott technikai és környezeti megoldások jó példáit mutatja be. Ilyen a Norvégiában alkalmazott Facebook Light²⁹ program. A program lényegét és tapasztalatait így foglalja össze:

„Célcsoport: a demens idős emberek. A norvég társadalomban, ahol a magas élettartam miatt a demenssé válás esélye fokozott, egy interdiszciplináris kutatói team a betegek társadalmi kirekesztettségét a következőképp fogalmazta meg. „Miért kell a demenciával élő embereket a tömegkommunikációból és az új típusú web alapú kommunikációból kizárni, s ezzel társadalmi kirekesztettségüket fokozni?” Válaszként a SINTEF³⁰ mérnökei 2011-től folyamatosan fejlesztik a demens idősök mindennapi életvitelét és a kommunikációjukat segítő web alapú programot. Az eddigi tesztek a következőket bizonyították: a) az egyszerű kommunikáció növelte az idős biztonságát; b) lerövidítette a gondozás időtartamát; c) a demens ember családdal, külvilággal való kapcsolata erősödött; d) ez pozitív hatást gyakorolt a kedélyállapotára, az egészségi állapota javult; e) ami megkönnyítette mind a formális, mind az informális gondozó munkáját.”

Projektünk a „Mintaprogram a minőségi időskorért” fontos eleme az, hogy olyan új, az idős emberek és gondozóik mindennapjait megkönnyítő megoldásokat keressünk és találjunk, melyek módszerként - jó gyakorlatként - terjeszthetők.

A hazai idősgondozás rendszere

2013-ban az Országgyűlés számára készült hazai tanulmány szerint: „Az idősödés nem önmagában véve problematikus, hanem abból a szempontból, hogy sem a gazdaság, sem a társadalmi ellátórendszerek nem készültek fel átfogó reformokra az ellátórendszerek fenntarthatósága érdekében.”

Hazánkban a születéskor várható élettartam – a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint – férfiak esetében 70,50 év volt, nőknél 78,11 év. A 60 éves korban várható élettartam férfiak esetében 16,79 év, nőknél pedig 21,56 év.

1 http://www.esely.org/kiadvanyok/2015_1/2015-1_2-1_szeman_tartos_idosgondozas.pdf
(letöltés:2016.08.07.)1

people to stay at home as long as possible, and for them to be able to care for themselves and carry out their daily activities independently and autonomously.

Constantly developing techniques and technologies also play a role in elderly care; for example, establishing a GPS system for patients suffering from dementia and providing logistics services. Night-time care and direct communication are also included among these new practices.

In her study entitled „Alternatives of long term care: Technology and environment”², an interesting international viewpoint is formulated by Zsuzsa Széman. It presents excellent examples of technical and environmental solutions in elderly care applied in several countries, such as the Facebook Light program used in Norway. Zsuzsa Széman summarizes her experience as follows:

„Target group: elderly people suffering from dementia. In Norwegian society, where the chance of suffering from dementia is increased due to longevity, an interdisciplinary research team summarised the social exclusion of patients in the following question: ‘Why do people suffering from dementia have to be excluded from mass communication and new types of Internet-based communication, thereby intensifying their social exclusion?’ In response, the engineers of the SINTEF (The Foundation for Scientific and Industrial Research) constantly develop the Internet-based program used for helping elderly people suffering from dementia in their everyday life and communication. According to the tests carried out so far: a) effortless communication increased the safety of elderly people; b) shortened the duration of care; c) strengthened the relation between people suffering from dementia and their family, outside world; d) it had a positive effect on their mood, their medical conditions have improved; e) which helped both the formal and informal caretakers’ work.”

An important element of our ‘Pilot Project for Quality Ageing’ is to search for and find solutions that can provide aid in the everyday life of elderly people and their caretakers; and which can be disseminated as great, helpful methods.

The system of Hungarian elderly care

According to the local study completed in 2013 for the National Assembly: “Ageing is not in itself problematic, but in the aspect that neither the economy nor the social service systems are prepared for a comprehensive reform for the sake of the sustainability of the service systems.”

In our country, the life expectancy at birth – based on the data of the Hungarian Central Statistical Office – is 70,50 years for men and 78,11 years for women. Life expectancy at the age of 60 is 16,79 years for men and 21,56 years for women.

In Hungary, the proportion of the population aged 65 or older is 16.7%. According to the population projections, the proportion of older age groups will be 29.4% by 2050 and 31,9% by 2060, similarly to the EU average (data of the HCSO).

Magyarországon a 65 éves és idősebb népesség aránya 16,7 %. A népesség-előreszámítások szerint 2050-re 29,4 százalék, 2060-ra 31,9 százalék lesz az idősebb korosztályok aránya, ami hasonló az európai uniós átlaghoz. (KSH adatok)

Magyarország Alaptörvénye értelmében a magyar állam külön védelemben részesíti az időseket. Az Alaptörvény XIX. cikk 4) bekezdése szerint „Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő.”

Az Országgyűlés 2009-ben Időügyi Nemzeti Stratégiát fogadott el 81/2009 (X.2.) OGY határozatával, majd a stratégiához kapcsolódó Cselekvési Tervet az 1087/2010. (IV. 9.) OGY határozattal fogadta el.

A hazai időspolitikai célkitűzései hosszú távúak, a jelenre és a jövőre is fókuszálnak. Legfőbb céljai a születéskor várható élettartam növekedésének elősegítése, az egészségben eltöltött évek számának növelése, az aktív élet fenntartása, az időskori jövedelembiztonság megteremtése, a társadalmi integráció erősítése, a különböző szolgáltatások összehangolása az idősödők és idősek szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével.

A demográfiai változások és az individualizációs folyamatok azt is jelentik, hogy a családok egyre kevésbé tudják betölteni a természetes védőháló szerepét, a gondozási funkciókat, emiatt az intézményes ellátások aránya és jelentősége növekszik.

Az időskorral kapcsolatos szemléletváltozásra van szükség. A Nemzeti Időügyi Stratégia (NIS) társadalomképeének alapja: hogy minden korcsoportnak megfelelő esélye legyen teljes értékű aktív és méltó életre, az élet utolsó szakaszának humánus befejezésére.²

Hazánkban az 1993. évi III. törvény határozza meg az idősek által igénybe vehető szolgáltatásokat. A törvény egyik alapvető funkciója az állam felelősségének meghatározása, a szolgáltatások, ellátások körének definiálása. Szükséges az is, hogy az állam a szolgáltatók lehetséges körét az önkormányzati intézmények mellett kibővítsé egyházi és magánfenntartású intézményekkel. Az állam elsősorban, mint finanszírozó, a települési önkormányzatok, vagy mint a szolgáltatást megszervezők, vagy mint szolgáltatók vannak jelen a rendszerben, de végső soron az ellátási kötelezettség e törvény szerint egyértelműen az önkormányzatoké.

Az időskorúak – jogszabály által meghatározott rászorultsági alapon – több típusú támogatásban részesülhetnek Magyarországon. Ezek lehetnek pénzügyi és természetbeni ellátások, vagy időseknek nyújtott szociális szolgáltatások.

Pénzügyi ellátások

A járási hivatal az időskorúak részére, vagy rájuk való tekintettel időskorúak járadékát, foglalkoztatást helyettesítő támogatást, egészségkárosodási és közgyógyellátást, ápolási díjat állapíthat meg.

A települési önkormányzat képviselő-testület a törvényben és a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint települési támogatást állapít meg.

2 Idősebbek szociális helyzetének – Területi Szakértői Csoport, Bontakozó Idősebbek – Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet TÁMOP 5.4.1

Under the Fundamental Law of Hungary, special protection is provided to the elderly by the Hungarian State. In accordance with Section (4) of Article XIX/19. of the Fundamental Law, "Hungary shall contribute to ensuring the livelihood for the elderly by maintaining a general state pension system based on social solidarity and by allowing for the operation of voluntarily established social institutions."

The National Assembly adopted the National Ageing Strategy in 2009 by its 81/2009 (X.2.) NA decision, then it also adopted the Action Plan related to the strategy by the 1087/2010. (IV. 9.) NA decision.

The objectives of the national ageing policy are long-term, focusing on the present and the future. Its main goals are: promoting the increase of life expectancy at birth, increasing the number of years spent in good health, maintaining active life, creating old-age income security, strengthening social integration, coordinating several services taking into account the interests and needs of aging and old people.

Demographic changes and individualisation processes also mean that the families are less and less able to fill the role of a natural safety net and to fulfil care functions; thus the proportion and importance of institutional care is increasing.

A change of attitude towards old age is required. The basis of the National Ageing Strategy's (NAS) social model is that all appropriate age groups should have a chance for a complete and active life, and for a humane completion of the last phase of life³.

In Hungary, Act III of 1993 determines the available services for elderly. One of the basic functions of the act is to determine the responsibility of the state, and to define what kind of services and assistance must be granted. It is also necessary that the state expands its potential range of service providers with private institutions as well as institutions maintained by church in addition to the local government institutions. The state is primarily present as a provider of funds; while local governments are present in the system either as service-organizers or as service providers, but under this act, the service obligation ultimately belongs to the local governments.

Different types of support can be provided for the elderly in Hungary, on a means-tested basis determined by law. These can be financial benefits and benefits in kind, or social services for seniors.

Financial benefits

The district office may allocate an old age allowance, employment replacement support, health damage and public health-care services, and a nursing allowance for or in consideration of the elderly.

The city council representing the local government allocates a municipal benefit in accordance with the criteria specified in law and in the local government's decree.

In case of an allowance falling within the jurisdiction of the city council, the application must be submitted to the official body determined in the decree of the competent - depending

A kérelmet a képviselő-testület hatáskörébe tartozó ellátás esetén a kérelmező lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat rendeletében meghatározott szervnél, a fővárosi és megyei kormányhivatal járási hivatala hatáskörébe tartozó ellátás esetén a kérelmező lakcíme szerint illetékes járási hivatalnál kell benyújtani.

Természetben nyújtott szociális ellátások

Természetbeni szociális ellátásként a járási hivatal alanyi közgyógyellátást, normatív közgyógyellátást, és egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot állapíthat meg.

Az időskorú halála esetén, a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete - a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül - gondoskodik az elhunyt személy közközltségen történő eltemettetéséről, ha nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

Szociális szolgáltatások

Aszociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások

- falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások

- az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, (időotthonok)

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás

A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik koruk miatt azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani.

A jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg.

A házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi

on the applicant's address - local government. In case of an allowance falling within the jurisdiction of the district office of the capital and county government office, the application must be submitted to the competent - depending on the applicant's address - district office.

Social benefits in kind

The district office may declare a subjective right to public health care services, to normative public health care services, and an entitlement to medical services as social benefits in kind.

In case of the decease of an elderly person, the competent city council of the local government -depending on the place of bereavement - arranges the funeral of the deceased person on public expense - within 21 days of becoming aware of the bereavement - if the person(s) obliged to arrange the funeral cannot be found or if there is no such person, or if the person(s) obliged will not arrange the funeral.

Social services

The state as well as the local governments ensure personal attendance for the socially disadvantaged. Personal attendance includes basic social services and specialised assistance.

Basic social services

- village- and farm-caretaker service
- catering
- domestic assistance
- domestic assistance with a signalling system

Specialised assistance within the scope of personal care

- institutions providing nursing and assistance (nursing homes)

By arranging these basic services, the state and the local government provide aid to the socially disadvantaged in their own homes and neighbourhoods so as to help them maintain an independent life; and to assist them in solving their problems arising from their state of health, mental condition or from other reasons.

Village- and farm-caretaker service

The goal of the village- and farm-caretaker service is to alleviate the disadvantages arising from the lack of institutions in the small villages, peripheries and other inlands as well as inhabited farmlands. The service aims to ensure access to public services, and to services aiding in catering for basic needs; and it also helps to fulfil necessities on the personal and on the community level.

Catering

In the framework of catering, those socially disadvantaged people who due to their age cannot provide for themselves and for their dependants, either permanently or temporarily, must be provided with warm meals at least once a day. The detailed rules for eligibility criteria are determined by the local government in a decree.

Domestic assistance

In the framework of domestic assistance, the assistance required to maintain an independent life must be given in the living environment of the beneficiary person. The applicant receives social assistance or personal care to help maintain domestic hygiene, and is aided in domestic activities, in preventing emergencies and in solving actual emergency situations.

segítségnyújtás keretében az igénylő szociális segítséget vagy személyi gondozást kap a lakókörnyezeti higiénia megtartásához, a háztartási tevékenységhez, segítséget kap a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorúak részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítja az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését, a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét, szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

Ápolást-gondozást nyújtó, tartós bentlakást biztosító intézmények

Ha az életkoruk miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak megfelelő gondápolást, gondozást nyújtó intézményekben, időotthonokban kell elhelyezni. Az időotthonok lehetnek az önkormányzat, vagy egyéb pl. egyházi szervezetek, alapítványok fenntartásában illetve működtetésében is.

Idősek otthonában az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról az ápolásáról, gondozásáról gondoskodnak, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg.

Az idősek otthonában a napi 4 órás gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el. A nyugdíjkorhatárt betöltött személlyel az ellátás igénylésekor a legalább egy éve együtt élő házastársa, élettársa, testvére és fogyatékos közeli hozzátartozója a gondozási szükséglet hiányában is felvehető, ha vállalja a szolgáltatási önköltséggel azonos mértékű térítési díj megfizetését.

Vannak olyan bentlakásos ápolást nyújtó intézmények, amelyet az idősek nem szociális-, hanem piaci alapon vehetnek igénybe. Ezek emeltszintű ellátást biztosító intézmények, vagy apartmanok, melyeket erre szakosodott vállalkozások működtetnek.

A prevenció a Magyar idősgondozásban is egyre nagyobb szerepet kap. Az Időügyi Nemzeti Stratégiában elsődleges célcsoportot képeznek a mai idősebb generáció tagjai. De a stratégia rámutat arra is, hogy az aktív időskor lényege éppen a generációk közötti szerves kapcsolatban és kölcsönös támogatásban rejlik. A középkorú és a fiatalabb generációk számára sem közömbös az idősek aktivitása, életminősége, a saját majdani időskoruk lehetőségei.

Az egészséges életmód és a sportolás népszerűsítésére több terv is kidolgozásra került:

A **Semmelweis Tervben** és a **Nemzeti Népegészségügyi Programban** rögzítésre került a folyamatosan növekvő számú idős lakosság életminőségének javítása, szemléletváltás az időskort illetően, az időskor mint értékes, aktív életszakasz kiemelt figyelemmel kísérése,

Domestic assistance with a signalling system

Domestic assistance with a signalling system is a service that aims to avert any incidental crisis which may occur while still maintaining an independent life; it is provided for elderly people living in their own homes who require this option because of their state of health and social circumstances but are capable of operating the emergency device properly.

In case of an emergency call, the domestic assistance with a signalling system ensures the caregiver on duty arriving immediately on the scene of the emergency, taking the necessary measures straight away to solve the problem having caused the emergency call, and if necessary initiating further medical or social attendance.

Institutions providing long-term residence, nursing and assistance

If the people in need of assistance due to their age cannot be properly looked after within the framework of the basic social services, they must be placed in institutions or nursing homes where they will receive the treatment and care that their state requires. The nursing homes may be maintained by the local government or by other, e.g. religious organisations, foundations.

The nursing homes are for those elderly people who are unable to look after themselves or are in constant need of help in doing so; these people are provided with three meals per day, with clothes, if necessary, as well as with textiles, with mental and medical care. Their residence is ensured, they receive assistance and are tended to - provided that attending to them cannot be managed otherwise.

Those people may be admitted to nursing homes who require the daily four hours of attendance but are not in need of any regular in-patient hospital treatment, and who have completed the normative retirement age. When applying for attendance, together with the person having completed the retirement age may be admitted that person's spouse, life partner, sibling or disabled close relative - even if that person is not in need of attendance -, provided that those persons have been living together for at least a year, and that the other person is willing to pay a fee which is the same amount as the service cost price.

There are also some institutions providing residential care that the elderly may resort to on a market basis instead of a social one. These are institutions which provide an advanced level of care; or apartments run by companies specialising in this area.

The role of prevention in Hungarian elderly care is increasing as well; in the National Ageing Strategy, the members of today's older generation are a primary target group. However, the strategy also points out that the essence of an active elderly life actually lies in a close and direct relationship between the generations as well as in a mutual support - as neither the middle-aged nor the younger generations are indifferent to the activity and life-quality of the elderly, and to the opportunities of their own, future elderly years.

Several plans have been worked out to promote a healthy lifestyle and exercise:

Both in the **Semmelweis Plan** and in the **National Public Health Programme**, initiatives have been laid down to improve the life quality of the elderly population, whose number is constantly increasing. These include urging a change of attitude to the elderly years, regarding old age as a valuable, active stage of life and thus paying exceptional attention to it, making the health care system more elderly-friendly, involving the elderly to a greater

az egészségügyi ellátórendszer idősbaráttá tétele és az idősök bevonása a helyi közösségek életébe, valamint az egészségfejlesztés különböző formáinak megteremtése.

„Tízezer Lépés” Program

Az egészséges életmóddal, egészségtudatossággal foglalkozó programok keretében meghirdetésre került a „Tízezer Lépés” Program, amelynek célja, hogy a résztvevő szervezetek minden évben legalább 20 alkalommal rendezzenek gyalogló eseményt a tagjaiknak, ezzel ösztönözve őket a rendszeres testmozgásra. A programhoz nyugdíjas életmód-tanácsadás is kapcsolódik.

Országos Botos Gyaloglás Program

Az Országos Botos Gyaloglás Programot először 2008-ban hirdette meg a sportért felelős minisztérium, majd 2009-ben a Magyar Szabadidősport Szövetséggel és a Magyar Természetbarát Szövetséggel közösen indította útjára a programot. Hatására több tízezer magyar lakos ismerkedhetett meg aktívan az „északi gyaloglással”. A résztvevők közel 70%-a 50 év feletti.

S végül ismerjenek meg egy hazánkban elterjedt, az idősgondozást segítő jó gyakorlatot:

Széman Zsuzsa: A tartós idősgondozás alternatívái: technika, környezet³ című tanulmányában, egy Magyar programot is bemutat, mely jól működik. A „Webnővér” program az idős embereket gondozókra illetve a gondozásra szoruló családtagjaira fókuszál.

Célcsoportja: az idős embert gondozó, ápoló családtagok, és az informális gondozók. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat (az Európai Unió Central Europe program támogatásával) a HELPS-projekt keretén belül 2014 elejére fejlesztette ki ezt az ingyenesen hozzáférhető weboldalt, amely oktatófilmekkel adja át az ismereteket a szaktudással nem rendelkező családtagoknak. Az oldalon egy ún. szolgáltatási térkép is található, amely információt ad a lakóhely közelében a gondozáshoz szükséges szolgáltatásokról. Továbbá lelki, táplálkozási, jogi és gondozási tanácsokkal segíti az informális gondozót.

Alsómocsoládon a felsorolt - szociális alapon működő – valamennyi szociális szolgáltatást az önkormányzat biztosítja. A „Mintaprogram a minőségi időskorért” program célja, hogy ezeket a szolgáltatásokat magasabb szintre emeljük, illetve preventív módszerek kidolgozásával és bevezetésével elősegítsük, hogy minél több ember tudjon idős korában is minőségi életet élni.

Alsómocsolád Önkormányzatának tapasztalatai az idősgondozásban

Önkormányzatunk megalakulásakor célul tűzte ki, hogy segítségül hívja és kiaknázza polgárai patriotizmusát, kreativitását, összefogását, és megpróbál új értelmet adni a „kistelepülési létnek”, pezsgőbbé, élhetőbbé téve azt.

1991. január 1-ején önálló polgármesteri hivatalt hoztunk létre, hogy ezzel is közelebb

3 http://www.esely.org/kiadvanyok/2015_1/2015-1_2-1_szeman_tartos_idosgondozas.pdf
(letöltés:2016.08.07.)

extent in the lives of the local communities, as well as establishing various forms of health improvement.

„Ten Thousand Steps” Programme

The “Ten Thousand Steps” Programme was announced in the framework of the programmes concerned with healthy lifestyle and health-consciousness - the aim of the programme is that the participating organisations should plan at least 20 walking events for their members per year; thus encouraging them to exercise regularly. A lifestyle-counselling for elderly people is also connected to the programme.

National Nordic Walking Programme

The National Nordic Walking Programme was first announced by the Ministry of Education and Sports in 2008, then in 2009 it was launched arm-in-arm with the Hungarian Association for Recreational Sports and with the Hungarian Rambler’s Association “Friends of Nature”. The programme’s effect was tens of thousands Hungarian citizens getting actively acquainted with the Finnish “northern walking” - about 70% of the participants is over the age of 50.

And last but not least, learn about a great, helpful method in elderly care practice, widespread in our country:

In her study, entitled “Alternatives of long term care: Technology and environment”⁴, Zsuzsa Széman presents a well-functioning Hungarian programme as well: the focus of the “Web-nurse” programme is aimed at the caretakers of the elderly and the family members of those in need of attendance.

Its target group: the informal workers; the family members caring for, nursing their elderly relative. The Hungarian Charity Service of the Order of Malta (with the support of the European Union’s Central Europe programme) developed a freely accessible website by the beginning of 2014 within the framework of the HELPS-project - the site offers to teach skills through educational videos for those family members with no expertise in care for the elderly. The site also features a so-called service map, which provides information about the services necessary for attendance which are located in the proximity of the neighbourhood. Furthermore, it also supplies the informal worker with emotional, dietetic, legal and caretaking advice.

In Alsómocsolád, all of the above-mentioned social services are provided by the local government. The goal of the “Pilot Programme for Quality Ageing” is to further improve these services, and to ensure that more and more people lead a quality life in the elderly years by working out and introducing preventive methods.

The experiences of the local government of Alsómocsolád in caring for the elderly

At the very time of its formation, our local government established it as its goal to invoke and exploit its citizens’ patriotism, creativity, collaboration, and to try and give a new meaning to the “small-village life” by making it more bearable, and a lot more lively.

⁴ http://www.esely.org/kiadvanyok/2015_1/2015-1_2-1_szeman_tartos_idosgondozas.pdf
(downloaded: 2016.08.07.)

kerülünk a településen élőkhez. „Szolgáltató” hivatalt képzeltünk el – és valósítottunk meg – mely nem csak a klasszikus közigazgatási feladatokat látja el, hanem egyéb szolgáltatásokkal is a lakosság rendelkezésére áll.

Munkánkat a kezdetektől segítették a község lakói. Mindenben számíthattunk az idősebb korosztály segítségére lelkesedésére is.

A község lakóinak közel egyharmada nyugdíjas. Sokan élnek egyedül, szükségük van eseti illetve állandó segítségre.

Önkormányzatunk a segítségnyújtás számtalan formáját kínálja az idős embereknek.

Van olyan, melyet igényelni lehet, Pl. házi segítség nyújtás különféle formái, étkezés biztosítás, szervezett utazásokon történő részvétel ügyek intézésében történő segítségnyújtás.

Van olyan melyeket, választhatnak, Pl. rendezvényeken, ismeretterjesztő előadásokon, képzéseken történő részvétel.

S van olyan, mely kérés nélkül megilleti az időskorú embereket, Pl. az állandó odafigyelés, vagyon tárgyaink biztonságának őrzése.

Alsómocsolád Község Önkormányzata 2009-ben koncepciót dolgozott ki az „Alsómocsolád községben élő időskorúak életminősége javításának lehetőségeiről” tárgyában. A koncepció megalkotásának célja az volt, hogy egyrészt az addigra kialakult, az időskorúak részére biztosított támogatási formákat rendszerezze, és tovább fejlessze, másrészt felvázolja a következő tíz esztendő feladatit.

Mivel az Alsómocsoládon élők közel egyharmada időskorú, az önkormányzat szinte megalakulásával egyidőben 1991-ben felmérte a község valamennyi lakójának igényét, szükségletét. Az igényfelmérés – összegezve az időskorúak által adott válaszokat - a következőket tükrözte:

Az időskorba kerülőknek egyre kevesebb gyermeke, egyre kevesebb unokája van. Ők maguk is különböző gyermekszámú családból származnak, kevesebb hozzájuk hasonló korú testvérük és unokatestvérük van.

Igy, a kiterjedt családi támogató rendszer egyre kevesebb személyre korlátozódik. A megnövekedett mobilitás pedig még ezt a kisebb létszámú családot is megosztja földrajzilag. Ebből az következik, hogy a kapcsolatok szűkülésével a szubjektív, informális és érzelmi alapon nyújtott támasz fogyatkozik, ami csupán anyagi eszközökkel nem helyettesíthető.

Megpróbáltunk ezért az anyagi támogatáson túl egyéb támogatási formákat bevezetni. A község ünnepein, az időskorúakat is ünnepelni hívtuk. Segítettünk ügyes-bajos dolgaik intézésében. Figyeltünk rájuk. Létrehoztuk az „Életet az Éveknek” Nyugdíjas klubot, és elindítottuk a falugondnoki szolgálatot. Lassan az önkormányzat az időskorúak mindennapi részésszé vált és ez történt fordítva is.

Döntések előtt kikértük az időskorúak véleményét, feladataink meghatározásában bevontuk őket. Gyakran beszélgettünk velük a régi időkről és a jelenről. Ennek eredményeként, lassan beengedtek minket a mindennapjaikba.

At the 1st of January in 1991, we established an independent mayor's office, so that by this too we could get closer to the inhabitants of our town. We have imagined - and realised - a "provider" office, which does not only oversee the usual administrative tasks but is also at the disposal of the local population with other services.

Our work was greatly helped by the inhabitants of the town from the very beginning. We could also count on the help and enthusiasm of the elder population in any matter.

One third of the town's population is retired - many live alone and are in need of occasional or permanent assistance.

Our local government offers innumerable forms of aid to the elderly. There are certain forms which may be requested e.g. various forms of domestic assistance, providing meals, participation in organised travels, help in managing official matters. There are also some which may be chosen, e.g. participation at events, lectures, trainings; and then there are those to which all elderly persons are entitled without asking: constant attention, keeping their assets and valuables safe.

The Local Government of Alsómocsolád developed a concept in 2009 on the matter of "The possibilities of improving the life quality of the elderly of Alsómocsolád". The aim of developing this concept was, on the one hand, to organize those forms of support for the benefit of the elderly which have already been developed by then; on the other hand, to outline the tasks of the next ten years.

As nearly one third of the population of Alsómocsolád is retired, in 1991 - almost simultaneously with its formation - the local government assessed the needs and requirements of all inhabitants of the town. The assessment of needs - summarising the answers given on the part of the elderly - reflected the following:

Those entering their elderly years have fewer and fewer children, grandchildren; they themselves are also from families with different numbers of children, and they have fewer siblings and cousins the same age as themselves.

Thus, the extensive family support system is limited to fewer and fewer people; and the increasing mobility further divides the smaller family unit geographically. It follows that the breakdown of relationships brings about the decrease of support provided on a subjective, informal, emotional basis, which cannot be replaced merely by financial means.

Therefore, we attempted to introduce forms of support other than financial: when holidays were celebrated in the town, we invited the elderly; we helped them in running their errands and settling their matters; we paid attention to them. We also established the "Bring Life into Your Years" retirement club, and launched the village caretaker service. The local government slowly became a part of the everyday life of the elderly - and so it happened vice versa.

We often asked for the opinion of the elderly before taking important decisions; we included them in defining our tasks; and we discussed the past and the present with them - as a result of all these, they gradually let us into their lives.

During the times that we spent together talking and sharing in mutual experiences, it has become more and more clear that caring for the elderly is a very complicated task which

A beszélgetések és egyéb együttlétek során egyre inkább körvonalazódott, hogy az idősokorúakkal való foglalkozás igen bonyolult, összetett ismereteket kívánó tevékenység, ezért különféle szakembereket vontunk be a közös munkába. Pedagógust, lelkészt, orvost, dietetikust, mozgásterapeutát. Elfogadtuk, mindazon bármilyen képzettségű, segíteni és tenni akaró munkáját, aki úgy érezte tud tenni az ügy érdekében.

Minden lehetséges alkalommal, rendezvényen, vagy személyes találkozás során a felmerült problémát, igényt feljegyeztünk.

1995-től elkezdünk következetesen, komplex módon gondolkodva, foglalkozni a község idősokorú polgárainak helyzetével, életminőségük javítása lehetséges módjaival. Figyelemmel kísértük és tanulmányoztuk a Kormány intézkedéseit, és megpróbáltuk átültetni az abban foglaltakat.

2001-re az Idősügyi Tanács elkészítette az idősödési és idősokor életminőségét meghatározó szempontrendszer nyilatkozatát, az ún. Idősügyi Chartát, mely négy fejezetben rögzíti a legfontosabb szempontokat:

2006-ban az Idősügyi Charta szempontjainak figyelembe vételével ismételt felmérést végeztünk, a község idősokorú lakói körében. A kérdések összeállításában több szakember részt vett. A felmérést az Őszi Fény Idősotthonba beköltözök körében is elvégeztük.

A felmérés eredményeként az idősokor életminőség vonatkozásában a következő konklúziókat vontuk le:

- Az idős emberek a kor előre-haladtával mindinkább különböznek egymástól, nincs úgynevezett egységes öregedési minta.
- Az idősokor egyik legnagyobb problémáját a krónikus megbetegedések képezik
- A krónikus betegségek rontják a leginkább az idősokorúak önállóságát, tevékenységét, kapcsolatvilágát, öngondoskodását és nem utolsó sorban lelki egészségét.
- Mind az idősokor normál változások, mind a betegség, mind pedig a civilizáció társadalmi változásai jelentősen hozzájárulnak az idősokor „magányosság” kialakulásához.
- A magányosság elsődlegesen lélektani zavarként jelenik meg, akkor, ha az idősokorú a valakihez, valamihez és valahová tartozás szükségletét nem tudja kielégíteni.
- Az így kialakuló frusztrációs feszültség megbontja a testi-lelki-szociális egészség homeosztázisát, és a normál idősödési változások mellett ún. „magány-betegségeket” (depresszió, pszichoszomatikus károsodás és ezek szövödményei) indíthat el.

Az adatok összesítését és feldolgozását követően, a következő szükségletek merültek fel:

- Egészségügyi, ápolási szükségletek,
- gondozási szükségletek,
- lelki szükségletek,
- valahová tartozás szükséglete,
- finciális szükségletek,
- megfelelő energia tartalmú étrend szükséglete.

A községben élő idősokorúak fenti szükségleteit egyrészt az önkormányzat által működtetett intézmények által nyújtott szolgáltatások, másrészt a helyi programok biztosítják.

demands complex skills and knowledge. Hence, we began to involve various experts in our work: teachers, priests, doctors, dieticians, movement therapists. We accepted anyone who felt they can do something for the sake of the cause, no matter what qualification they had as long as they wanted to help.

We also recorded any problems or requests that came up, at any opportunity we had: during events or personal meetings.

From 1995, we have begun to deal consistently with the issue of the situation of the town's elderly people, thinking in complex ways about the potential means of improving their life quality. We followed with attention and studied the measures of the local government, and made every effort to act its policy out in practise.

By 2001, the Senior Citizens Council prepared the proclamation of the system of conditions which determines the essential life quality of the elderly: the so-called Charta on Ageing, which puts down the most important aspects in four chapters.

In 2006, we again conducted a survey among the town's elderly, taking the aspects of the Charta on Ageing into consideration. Several experts have collaborated in assembling the questions; and we also conducted the survey among the inhabitants of the Autumn Light Nursing Home.

As a result of the survey regarding the life quality of the elderly, our conclusions are the following:

- With the progress of the years, elderly persons become more and more unlike each other - there is no single, unified "model of ageing"
- One of the greatest problems of old age is chronic diseases
- It is most of all chronic diseases that cause the deterioration of the elderly's self-dependence, activity, system of relationships, ability to take care of themselves, and last but not least mental health
- The normal changes of life that come with old age, the diseases, and the social transformations of civilisation all contribute significantly to the elderly developing an old-age "loneliness"
- The loneliness primarily emerges as a psychological disorder; it is common in the case those elderly persons who cannot fulfil their desires of belonging to someone, something and somewhere
- The resulting frustrated tension breaks the homeostasis of physical, mental and social health, and may result in so-called "loneliness-diseases" (depression, psychosomatic damage and complications they may entail) besides the normal changes of life that come with old age

After summarising and analysing the data, the following needs have incurred:

- Needs for medical care and nursing
- Needs for attendance
- Emotional needs
- The need of belonging somewhere
- Financial needs
- Need for a diet of adequate energy content

Intézményi háttér:

Alsómocsolád Község Önkormányzata, megalakulását követően - tekintettel arra, hogy nem volt semmilyen közösségi céloknak megfelelő épülete- arra törekedett, hogy létrehozzon egy a község lakóit teljes mértékben kiszolgáló intézményrendszert.

Az első intézmény a 2004. június 7-én átadott Faluház volt. Itt kapott helyt a Polgármesteri Hivatal, és a Teleház, később a Posta. Az időskorúakat összefogó „Életet az Éveknek” nyugdíjas klub is irodát kapott az épületben. A ház aulája 80 – 100 fős rendezvények, kiállítások megtartására alkalmas. A község könyvtára is ebben a házban működik.

2006. augusztus 26-án került átadásra a Vendégház és Konferencia központ, mely helyi és regionális képzések, tanácskozások színhelye. Az épületben tartják az időskorúak havi rendszerességgel összejöveteleiket. Rendezvényeik többségének is ez a ház ad otthont. Itt működik a „Szintér” Művelődési ház is. Rendezvényeit gyakran látogatják az időskorúak. Az épület - bármilyen célra történő - használatáért fizetniük nem kell.

A konferencia központtal egy napon került átadásra az Őszi Fény Idősek Otthona, mely 42 idős embernek nyújt valódi otthont. A házban működött az időskorúak nappali ellátása 2008-ig, míg a Szolgáltató ház meg nem épült melynek közösségi tere szolgálja a továbbiakban a nappali ellátást.

2008-ban készült el az Egészségház, mely nem csak az orvosi rendelőnek ad helyt, hanem jól felszerelt tornaszobával is várja az időskorúakat.

Kikapcsolódásra kellemes helyszín, a 2005. ében megvalósult Erdei Tornapálya, ahol ki lehet próbálni a tornaeszközöket. A sétányt a parkredő állat-, és növény világát bemutató táblák szegélyezik. Középpontjában a patak mellett tűzgyújtó hely várja az idelátogatókat. Eső ellen véd a legalább húsz fő befogadására alkalmas filagória. A WC használat is megoldott.

A faluban pedig a szabadtéri fitness pálya biztosít lehetőséget a rendszeres mozgásra.

A szükségletek kielégítésének finanszírozási-, és humán erőforrásai:

Az önkormányzat tárgyévi költségvetéseiben biztosít megfelelő forrást az időskorúak szociális ellátásához, és a fent bemutatott intézményrendszer megfelelő színvonalon történő zavartalan működtetéséhez. A költségvetésben többek között az időskorúak támogatására minden évben ún. civil alapot különít el. Az önkormányzat átvállalja szemétszállítás díját, és szennyvíz-elvezetés díjának egy részét. Biztosítja az idősotthon és a falugondnoki szolgálat buszainak folyamatos működtetését.

Az önkormányzat saját forrásait Pályázati forrásokkal egészíti ki, megteremtve ezzel annak lehetőségét, hogy az időskorúak a szolgáltatások túlnyomó többségét térítés mentesen vehessék igénybe.

Az önkormányzat megteremtette az időskorúak részére biztosított szolgáltatások ellátásához szükséges szakképesítéssel rendelkező humán erőforrást is.

Az idős emberek ápolását gondozását 8 szakképzett ápoló 1 mentálhigiénés munkatárs, 1 mozgásterapeuta, 1 foglalkozás-szervező végzi. Étkezésüket 5. fős konyhai személyzet biztosítja, az étel megfelelőségét dietetikus szakember ellenőrzi. Két menüből lehet választani, és az orvos által előírt diétás menüt is elkészítik. Az étel kiszállításáról és az idős emberek

The needs of the town's elderly listed above are partly catered for by the services provided by the institutions maintained by the local government, and partly by the local programmes.

Institutional background:

Following its formation, The Local Government of Alsó-mocsolád - given the fact that the town had no building suitable for community events - strived to establish a system of institutions which would suit absolutely every need of the inhabitants.

The first in line was the Town Hall, formally opened in the 7th of June 2004. The building gives place to the Mayor's Office, the Telehouse and the Post Office as well; but the "Bring Life into Your Years" retirement club, where the elderly may join together, has also received an office. The hall of the building is suitable to host events with up to 80-100 guests. The town library is also located in the Town Hall.

The Guest House and Conference Centre was formally opened in the 26th of August 2006, and serves as a venue for local and regional trainings, conferences. The building gives place to the monthly meetings of the local elderly; most of their events are also hosted here. The "Szintér" Community Centre is also located in this institution; its events are frequented by the elderly. The seniors of the town may use the building - for any purpose - free of charge.

The Autumn Light Nursing Home, which is home to 42 elderly residents, was opened on the same day as the Conference Centre. Until 2008, day-care services for the elderly were available in the Home; in that year the Service Centre was built, and the day-care services were moved into and are still available in its community space ever since.

The doctor's office is located in the Health Centre, finished in 2008, which also awaits the elderly with a well-equipped gym-room.

The Forest Exercise Field, finished in 2005, is a wonderful place to relax. The visitors may try the sports equipment, and enjoy the promenade which is with boards presenting the rich flora and fauna of the forest park. In the centre, by the creek, an open fireplace awaits the guests. In case of rain, a pavilion suitable to hold at least 20 people provides shelter. Toilets are also available for the convenience of the guests.

In the town, an outdoor fitness-court provides an opportunity for regular exercise.

Financial and human resources for fulfilling the needs of the community:

The local government provides adequate resources - specified in the current year's budget - for the social attendance of the elderly on a sufficient level, as well as for the uninterrupted operation of the system of institutions described above on a satisfactory level. In every year, the local government designates a separate, so-called civilian fund, which, among other things, serves to support the elderly. The government also covers the cost of waste removal, and part of the costs of sewage disposal. It ensures that the bus services of the village caretaker service and that of the nursing home operates constantly.

The local government complements its own resources with tender resources; thus making it possible for the elderly to enjoy the predominant part of the services free of charge.

The local government has also created the human resources which possess the skills and qualifications necessary to perform the services ensured for the benefit of the elderly.

ügyeinek igény szerinti intézéséről a falugondnok gondoskodik. Programjaikat a Teleház vezetője szervezi és segíti.

Programjaink:

„Személyre szabottan”

A program célja az, hogy egyénenként ismerjük meg az időskorúak igényeit, és a gondozási programot személyre szabottan határozzuk meg.

Minden idős ember részére a tőle kapott információ alapján személyes gondozási tervet készítünk. Biztosítjuk, hogy a szükségleteinek megfelelő gondozásban részesüljön, életvitelében megfelelő szakemberek segítsék.

„Jó pap holtig tanul”

Fontosnak tartjuk a szellemi frissesség megőrzését. Ennek érdekében egyrészt olyan képzéseket szervezünk, melyen elsajátíthatják a modern technikák – számítógép, Internet – használatának módját, másrészt számukra érdekes, általuk kiválasztott témákban évente rendszeresen interaktív előadás sorozatot szervezünk számukra.

„Vigyázó”

Sok az egyedül élő idős ember. Megszervezzük, hogy a polgárőrség tagjain túl is minden egyedül élő idős emberre vigyázzon valaki. Ezzel egyrészt növelhetjük az időskorúak biztonságérzetét, hiszen tudják, hogy figyelnek rájuk és a „vigyázó” észre veszi ha baj történt, másrészt megelőzhetőek a súlyosabb problémák, hiszen a „vigyázó” jelzi ha rendellenességet tapasztal.

„Generációs hid”

A program célja, hogy az itt élő idős emberek és a fiatalok akkor is, ha nincs közöttük rokon kapcsolat, együtt tevékenykedjenek például virágosításban, a település tisztaságának megőrzésében, de töltsék együtt szabadidejük egy részét is. Ünnepeken, rendezvényeken együtt lépjenek fel, szervezzenek közös programokat. Fontosnak tartjuk, hogy az idős emberektől a fiatalok hasznos praktikákat, viselkedési formákat, tartást tanuljanak és megismerhessék a régebbi korok szokásait, vagy a község történelmét.

Természetesen az idősek is tanulhatnak a fiataloktól, friss szemléletet, a számukra is nélkülözhetetlen modern eszközök – mobiltelefon, számítógép – kezelését, az Internet használatát.

A fiatalok rendszeresen járnak az idősotthonba beszélgetni a bentlakókkal. Ez évi kezdeményezés a „Fogadj örökbe egy Nagyit.” Ez által még szorosabb kapcsolat alakulhat ki a fiatalok és az idősotthon lakói között.

Az program eredménye, hogy az idős emberek hasznosnak, fontosnak érezhetik magukat.

Az önkormányzatnak az intézményi idősgondozásban tíz éves tapasztalata van. Az „Őszi Fény” Integrált Szociális Intézmény dolgozói kiemelkedő színvonalon végzik munkájukat. Az otthonba szívesen jönnek az időskorúak. Jó híre miatt még a Dél-Alföldi régióból származó gondozottjaink is vannak.

Az Önkormányzat továbbra is kiemelt figyelmet fordít az idősgondozást biztosító intézményrendszer fejlesztésére. a „Mintaprogram a minőségi időskorért” projekt keretében jelentős fejlesztés történik az Őszi Fény Idősek Otthonában.

The elderly are cared for and looked after by 8 qualified nurses, one mental health worker, one movement therapist, and one activity organiser. Their meals are provided by a five-person kitchen staff; the quality of the food is monitored by a qualified dietician. The seniors may choose from two menus, but the kitchen is also able to prepare any meals prescribed by the doctor. The village caretaker looks after the meals being delivered and the official matters of the elderly being taken care of as requested. Programmes for the elderly are organised and assisted by the manager of the Telehouse.

Our programmes:

„Customised attention“

The aim of this programme is to gain information about the requirements of each individual elderly person, and to organise the attendance programme according to their personal needs. We prepare a personal plan of attendance for every senior, based on the information obtained from them. We ensure that each and every elderly person receives care-taking according to their personal needs, and that every one of them is assisted by specialists corresponding to their way of life.

„It is never too late to learn“

We consider preserving mental acuity of great importance. In order to help retain it we organise courses to help the elderly acquire the ways of employing modern techniques - e.g. mobile phones, Internet -; and we also organise interactive lecture series on an annual basis, on topics of interest chosen by them.

„Guardian“

There are many elderly people living on their own. We will have established a system so that every solitary elderly person may be looked after beyond the regular civil guard members. By this we can, on the one hand, augment the elderly's sense of security, as they will always be aware of someone paying attention to them - and the guardian will notice if something had happened -; on the other hand, more serious problems can be prevented as the guardian will indicate if there is a problem.

„Generational bridge“

The programme aims to establish a connection between the local youth and the elderly - even if there are no family relations between them - by having them planting flowers across the town or acting together in preserving the cleanliness of the town; but also by encouraging them to spend part of their free time together as well. To participate in holiday and other events together, to organise shared programmes. We believe it is of great importance that younger people learn useful skills of daily life, forms of behaviour, dignity from the elderly; and that they come to know the customs of earlier times, or the history of the town through the accounts and stories of the older generations.

Of course, this is not to say that the elderly cannot learn from the youthful generation: younger people may teach new, different perspectives to the elderly, as well as the usage of the assets of modern technology - mobile phones, computers, the Internet. Younger people frequent the nursing home to converse with the residents. A new initiative of this year is "Adopt a Grandparent": by this programme, an even stronger bond may form between youths and the residents of the nursing home.

Az Önkormányzat az elmúlt huszonöt év során különböző tevékenységei elismeréseként számos díjban és kitüntetésben részesült. Közülük az egyik legmegbecsültebb a 2009. évben az Önkormányzati- és Szociális és Munkaügyi Minisztérium által adományozott „Idősbarát Önkormányzat” díj.⁴

Albert Camus szerint: *Az ősz egy második tavasz, mikor minden levél virággá változik*” Azon munkálkodunk, hogy „leveleink” mind színpompás virággá váljanak a következő évek során.

Az elmúlt 25 év elismerései

Alsómocsolád község Önkormányzata nem csak az Idősgondozás területén ért el jelentős eredményeket.

Településünk az elmúlt huszonöt év alatt „évszázadnyit” fejlődött mely nem csak az önkormányzatiságnak, hanem polgárainak is köszönhető, akik a gondolattól a megvalósításig aktív részesei a folyamatoknak.

Polgáraink mindig azt teszik, amit kell, véleményt nyilvánítanak, dolgoznak, gyermekeket nevelnek, baráti kapcsolatokat ápolnak, s ha alkalom van, szívesen töltik együtt az időt. Ha szükséges, utcát takarítanak, rakják a homokzsákokat, védik a veszélyben lévő értéket, segítik a bajba jutottakat.

Polgárainknak köszönhető, hogy a településfejlesztés terén is jelentős sikereket könyvelhetünk el. 2010-ben az Európai Vidékfejlesztési és Falumegújítási Munkaközösség által két évente meghirdetett Európai Falumegújítási Díjért folyó versenyben 30 európai - osztrák, svájci, német, francia, szlovák, lengyel - településsel vettük fel a versenyt.

Alsómocsolád az utolsó fordulóig versenyben állt a fődíjért, melyet végül is Langenegg-Voralberg (Ausztria) nyert el. Alsómocsolád az ezt követő „a kiemelkedő minőségű, fenntartható, komplex, falufejlesztésért” Európai Falumegújítási díjban részesült.

És dolgozunk még számos egyéb területen, fogékonyak vagyunk az újra, szívesen próbálunk ki új dolgokat, ha az számunkra hasznos lehet.

Az utóbbi nyolc év legjelentősebb díjai a teljesség igénye nélkül

- 2009. Magyarországi Falumegújítási Díj- Belügy Minisztérium és a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
- 2009. Idősbarát Önkormányzat- Szociális és Munkaügyi Minisztérium
- 2009. Ifjúságbarát Önkormányzat- Dél-Dunántúli Regionális Ifjúsági tanács
- 2010. Európai Falumegújítási Díj II. helyezés
- 2010. Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Közösségi összefogással a helyi fejlesztésekért a LEADER program keretében kategória I. díj- Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége

4 Ugyanebben az évben Dicső László polgármesternek az „Idősbarát Polgármester” kitüntető címet adományozták (szerk.)

The result of this programme is that the elderly may feel themselves more important, more useful.

Our local government has a ten-year experience in caring for the elderly. The employees of the Autumn Light Integrated Social Institution perform their work with outstanding quality. The elderly come to the home with pleasure. Due to its excellent reputation, we even have residents originally from the Southern Great Plain Region.

The local government continues to pay emphasised attention to developing the institution providing caring for the elderly. In the framework of the Pilot Project for Quality Ageing significant improvements are taking place in the Autumn Light Nursing Home.

Through the course of the last 25 years, the local government has received numerous awards and honours in recognition of its various activities. One of the most appreciated of these is the "Elderly-friendly Local Government" award, distributed by the Ministry of Local Government, Social Affairs and Labour."

According to Albert Camus, "Autumn is a second spring when every leaf is a flower". We strive to make sure that our "leaves" all turn into colourful flowers through the course of the next years.

Acknowledgements of the last 25 years

The Local Government of Alsó-mocsolád has not only achieved significant results in the area of caring for the elderly.

In the last 25 years, our town has gone through a "century" of progress, due to not only the local government but the citizens as well, who are active participants of every process, from idea to realisation.

Our citizens always do what they ought to - they deliver their opinions, they work, raise children, cherish their relationships with their friends, and if there is an opportunity, spend time together with pleasure. If necessary, they clean the streets, line up sandbags, protect their values in danger and help those in distress.

It is our citizens who must be thanked for the fact that we have achieved such extraordinary successes in the area of town development. In 2010, we competed with 30 European - Austrian, Swiss, German, French, Slovakian, Polish - towns and villages in the framework of the competition announced by the European Association for Rural Development and Village Renewal, held on a biannual basis for winning the European Village Renewal Award.

Alsó-mocsolád had remained in competition for the award until the last round; but in the end, the Austrian village Langenegg-Voralberg won the award. Alsó-mocsolád received the second prize, entitled the European Village Renewal Award for a "high-quality, sustainable and complex village development".

Yet we continue to work on other areas as well, we willing to accept and try anything new, if it may be useful to us in any way.

- 2013 Az Európai Tanács módszerén alapuló, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége által meghonosított példát átadó gyakorlatok pályázatán, legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programja keretében a helyi esélyegyenlőségi lehetőségek programja II. helyezést ért el.
- 2013 Az Európai Tanács módszerén alapuló a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége által meghonosított Példát átadó gyakorlatok pályázatán, a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programja keretében, a 2013. évi pályázati kiírásban pályázata alapján Magyar Territoria Innovációs díj
- 2014. „Az Év Fiatalbarát Önkormányzata”- Nemzeti Agrár-szaktanácsadási Képzési és Vidékfejlesztési Intézet
- 2015. Greennovációs Nagydíj Turizmus, szálloda és vendéglátóipar kategória- Professional Publishing Hungary kiadó
- 2015. Kerékpáros barát település- nemzeti Fejlesztési Minisztérium
- 2015. Klímasztár- Magyarországi Éghajlatvédelmi Szövetség
- 2015. Polgárőr Település- Belügyminisztérium, Országos Polgárőr Szövetség
- 2015. Családbarát Önkormányzat- Nagycsaládosok Országos Egyesülete
- 2015. Az év ifjúsági szolgáltató pontja- Tett-Hely Ifjúsági Hálózat
- 2015. A „Quality Innovation of the Year 2015” pályázat Nemzeti díja
- 2015. „Quality Innovation of the Year 2015” Európai fődíja

Alsómocsolád - hasonlóan sok száz Magyar kistelepüléshez – a rendszerváltozásig a „szerep nélküli” települések sorába tartozott. Az elmúlt huszonöt év kemény munkája jogosít fel arra, hogy hisszük, a falunknak és a kistelepüléseknek van jövője. Ez a jövő pedig, nem az itt élők számától, hanem cselekvőképességétől függ. Attól, hogy képesek vagyunk-e felismerni s megbecsülni saját értékeiket, képesek vagyunk-e mindezt felmutatni. Képesek vagyunk-e és leszünk-e befogadni mindazt, ami számunkra hasznos, amit az emberi szellem napjainkban bárholalkot.

A non-exhaustive list of the most significant awards in the last eight years

- 2009. Hungarian Village Renewal Award – Ministry of Interior and the Ministry of Agriculture and Regional Development
- 2009. Elderly-friendly Local Government – Ministry of Social Affairs and Labour
- 2009. Youth-friendly Local Government – South-Transdanubian Regional Youth Council
- 2010. European Village Renewal Award - II. place
- 2010. Best Local Government Practices in the category of Community Collaboration for the Local Development under the LEADER programme – I. place – National Association of Local Governments
- 2013. Won II. place in the framework of Best Exemplary Practices Programme in the Local Equal Opportunities Programme, based on the methodology of the European Council, introduced by the Hungarian National Association of Local Authorities (TÖOSZ).
- 2013. Won the Hungarian Territoria Innovation Award in the framework of Best Exemplary Practices Programme under the 2013 tender call on the basis of its tender, based on the methodology of the European Council, introduced by the Hungarian National Association of Local Authorities (TÖOSZ).
- 2014. „Youth-friendly Local Government of the Year” – National Institution of Agricultural-Consultancy Training and Rural Development
- 2015. Greenovation Grand Prix Award in the category of Tourism, hotel and catering - Professional Publishing Ltd.
- 2015. Bicycle-friendly town – Ministry of National Development
- 2015. Klímasztár – Hungarian Climate Protection Alliance
- 2015. Vigilant town – Ministry of Interior, National Vigilance Association
- 2015. Family-friendly Local Government - National Association of Large Families
- 2015. Youth service point of the Year – Tett-Hely Youth Network
- 2015. National Award of the “Quality Innovation of the Year 2015”
- 2015. European Grand Prize of the “Quality Innovation of the Year 2015”

Alsómocsolád, similarly to hundreds of Hungarian small towns, was one of the “villages without role” until the regime change. The hard work of the past twenty-five years gives us the right to believe that our village and other small communities have a future. This future does not depend on the number of the inhabitants but on their ability to act. Our future depends on the fact that we can recognise and appreciate our own values, and whether we are able to deliver all of the results desired. It depends on whether we are able and will be able to accept everything that is useful for us, and what the human spirit may create anywhere in our days.

H 4871

A projekt a Norvég Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Mintaprogram a minőségi időskorért

Pilot project for quality ageing

HU11-0005-A1-2013

Hungary, Alsómocsolád 2016–2017

Alsómocsolád Község Önkormányzata, 7345 Alsómocsolád, Rákóczi u.21.
e-mail: norvegpalyazat@alsomocsolad.hu, telefon: +36 72 560 027

www.manorquality.eu • www.facebook.com/alsomocsolad • www.alsomocsolad.hu
www.norvegalap.hu • www.norwaygrants.org